
Έγγραφο συνόδου

A9-0061/2021

25.3.2021

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στις περιφέρειες της ΕΕ με τη χρήση μέσων της πολιτικής για τη συνοχή (2020/2039(INI))

Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

Εισηγητής: Daniel Buda

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ.....	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	22
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ.....	25
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	38
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	46
ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	47

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στις περιφέρειες της ΕΕ με τη χρήση μέσων της πολιτικής για τη συνοχή (2020/2039(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 45 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 174 της ΣΛΕΕ σχετικά με την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης,
- έχοντας υπόψη το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει τη χρήση ενισχύσεων για να διευκολυνθεί η ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών περιοχών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν επηρεάζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό (περιφέρειες της «κατηγορίας γ»),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 349 της ΣΛΕΕ σχετικά με τις εξόχως απόκεντρες περιοχές,
- έχοντας υπόψη τα άρθρα 9, 46, 47, 48 και 147 της ΣΛΕΕ, όσον αφορά διάφορες πτυχές της εργασίας και της απασχόλησης στην ΕΕ,
- έχοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ιδίως τις αρχές 2, 3 και 20,
- έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και των Θεωρήσεων (COM(2018) 0375), και ειδικότερα το Κεφάλαιο II σχετικά με την εδαφική ανάπτυξη,
- έχοντας υπόψη την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (COM(2020)0408),
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Απριλίου 2018 σχετικά με την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 7η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 14ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με την ανάπτυξη των μηχανισμών πολιτικής συνοχής ανά περιφέρεια για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών²,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τη δημογραφική

¹ EE C 390 της 18.11.2019, σ. 53.

² EE C 356 της 4.10.2018, σ. 10.

- αλλαγή και τις επιπτώσεις της στη μελλοντική πολιτική συνοχής της ΕΕ³,
- έχοντας υπόψη το νομοθετικό ψήφισμά του της 27ης Μαρτίου 2019 σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής⁴,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 20 της ΣΛΕΕ, τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 492/2011⁵ και την οδηγία 2004/38/ΕΚ⁶ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και των οικογενειών τους στην Ένωση,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής,
  - έχοντας υπόψη τον χάρτη πορείας της Επιτροπής, της 27ης Ιουλίου 2020, με τίτλο «Αγροτική ανάπτυξη: μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές»⁷,
  - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου με τίτλο «Δημογραφικές προκλήσεις – Μελλοντική πορεία», που εγκρίθηκαν στις 8 Ιουνίου 2020,
  - έχοντας υπόψη την Πράσινη Βίβλο σχετικά με τη γήρανση με τίτλο «Προώθηση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας μεταξύ των γενεών», η οποία παρουσιάστηκε από την Επιτροπή στις 27 Ιανουαρίου 2021,
  - έχοντας υπόψη τον χάρτη πορείας της Επιτροπής, της 16ης Νοεμβρίου 2020, με τίτλο «Δημογραφική αλλαγή στην Ευρώπη: Πράσινη Βίβλος σχετικά με τη γήρανση»⁸,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρατηρήσεων για την Εδαφική Ανάπτυξη και Συνοχή (ESPON) του Δεκεμβρίου του 2017 σχετικά με τη γεωγραφία των νέων δυναμικών της απασχόλησης στην Ευρώπη,
  - έχοντας υπόψη το έγγραφο πολιτικής του EPSON του Ιουνίου του 2019 με τίτλο «Addressing labour migration challenges in Europe: An enhanced functional approach» (Αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης των εργαζομένων στην Ευρώπη: Μια ενισχυμένη λειτουργική προσέγγιση),
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Υπηρεσίας Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών (Τμήμα Πληθυσμού), του 2019, σχετικά με τις προοπτικές του παγκόσμιου πληθυσμού,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής, της 17ης Ιουνίου 2020⁹,
  - έχοντας υπόψη τον ευρωπαϊκό δείκτη περιφερειακής ανταγωνιστικότητας για το 2019,

---

³ ΕΕ C 153 Ε της 31.5.2013, σ. 9.

⁴ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2019)0303.

⁵ ΕΕ L 141 της 27.5.2011, σ. 1.

⁶ ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 77.

⁷ Ares(2020)3866098

⁸ Ares(2020)6799640

⁹ https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_en

- έχοντας υπόψη το έγγραφο του ΟΟΣΑ σχετικά με την προσαρμογή στη δημογραφική αλλαγή, το οποίο εκπονήθηκε για την πρώτη συνεδρίαση της ομάδας εργασίας της G20 για την απασχόληση, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ιαπωνικής Προεδρίας της G20 από τις 25 έως τις 27 Φεβρουαρίου 2019, στο Τόκιο,
  - έχοντας υπόψη τους «Στόχους της Βαρκελώνης» του 2002,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών, του 2016, σχετικά με την επίδραση της δημογραφικής αλλαγής στις ευρωπαϊκές περιφέρειες,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών, του 2018, με τίτλο «Addressing brain drain: The local and regional dimension» (Αντιμετώπιση του φαινομένου της φυγής εγκεφάλων: η τοπική και η περιφερειακή διάσταση),
  - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών με τίτλο «Δημογραφικές μεταβολές: προτάσεις για τον υπολογισμό και την αντιμετώπιση των αρνητικών τους επιπτώσεων στις περιφέρειες της ΕΕ», της 12ης-14ης Οκτωβρίου 2020,
  - έχοντας υπόψη το μακροπρόθεσμο όραμα της Επιτροπής για τις αγροτικές περιοχές, το οποίο βρίσκεται αυτή τη στιγμή υπό εκπόνηση,
  - έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών με τίτλο «Στρατηγική της ΕΕ για την αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών», της 8ης-10ης Δεκεμβρίου 2020,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση αξιολόγησης εδαφικού αντικτύπου της Επιτροπής των Περιφερειών για τη δημογραφική αλλαγή, της 30ής Ιανουαρίου 2020,
  - έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης (A9-0061/2021),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κατανομή του πληθυσμού σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και η σταθερότητα ή η μεταβολή του, έχει πολύ διαφορετική δυναμική στα διάφορα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, με άνισες επιπτώσεις στο φαινόμενο της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, και τελικά στην κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή της Ένωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό δείκτη περιφερειακής ανταγωνιστικότητας για το 2019, υπάρχει χάσμα μεταξύ των πρωτευουσών/μητροπολιτικών περιφερειών και των πιο περιφερειακών περιοχών, με το 78 % του ευρωπαϊκού πληθυσμού να ζει σε αστικές περιοχές ή λειτουργικές αστικές ζώνες, και να επωφελείται από ποιοτικές υπηρεσίες στους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών και της ψηφιακής συνδεσιμότητας, ενώ πολλές περιφερειακές περιοχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τους εν λόγω τομείς· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πολιτική συνοχής, ως η κύρια πηγή δημόσιων επενδύσεων στην ΕΕ, που αντιπροσωπεύει το 8,5 % των κρατικών επενδύσεων κεφαλαίου, μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των δημογραφικών προκλήσεων, μεταξύ άλλων με σκοπό τη διατήρηση του φυσικού δημογραφικού ισοζυγίου της ΕΕ σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα·

- Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι, για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, ως «περιφέρειες προέλευσης» νοούνται οι περιφέρειες που χάνουν υψηλές δεξιότητες ή/και ικανότητες (σε έναν ή περισσότερους τομείς) προς όφελος άλλων περιφερειών, ως αποτέλεσμα μόνιμης εξερχόμενης μετανάστευσης κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, και ότι ο όρος «περιφέρειες υποδοχής» αναφέρεται σε περιφέρειες που κερδίζουν υψηλές δεξιότητες ή/και ικανότητες (σε έναν ή περισσότερους τομείς) ως αποτέλεσμα μόνιμης εισερχόμενης μετανάστευσης κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημογραφικές εξελίξεις επηρεάζονται επίσης από την κλιματική αλλαγή και ιδίως από τις πλημμύρες και τους καύσωνες που συνεπάγεται· λαμβάνοντας υπόψη ότι μια συντονισμένη προσέγγιση που θα ενσωματώνει τις αρχές της βιωσιμότητας, του οικολογικού προσανατολισμού και της ψηφιοποίησης στις διάφορες πολιτικές της ΕΕ θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στην ανατροπή των αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει υψηλή συσχέτιση μεταξύ της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών, φυσικής και ψηφιακής συνδεσιμότητας, ευκαιριών εκπαίδευσης και απασχόλησης αφενός, και της ικανότητας διατήρησης και προσέλκυσης πληθυσμού σε ορισμένες περιοχές αφετέρου· λαμβάνοντας υπόψη ότι πολλές περιφέρειες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών περιοχών που αποτελούν το 44 % της επιφάνειας της Ένωσης, των απομακρυσμένων, περιφερειακών, νησιωτικών και ορεινών περιοχών, οι οποίες υποφέρουν από γεωγραφική, κοινωνική και οικονομική άποψη, εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σοβαρό χάσμα όσον αφορά την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εν λόγω περιφέρειες πλήττονται ιδιαίτερα από τις τάσεις της χαμηλής πυκνότητας πληθυσμού, της εγκατάλειψης της υπαίθρου και της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, με αρνητικές επιπτώσεις στη γήρανση, την ανανέωση των γενεών και τη γεωργική ανάπτυξη· λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν αυξημένες συνέργειες με την πολιτική μεταφορών της ΕΕ προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ειδικές ανάγκες των περιφερειών με χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού και των περιφερειών που υφίστανται πληθυσμιακή συρρίκνωση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η τρέχουσα τάση γήρανσης του πληθυσμού της ΕΕ έχει σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, όπως υψηλότερους δείκτες εξάρτησης, πιέσεις στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και τη βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης, και αυξημένη πίεση στις υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης και τις κοινωνικές υπηρεσίες·
- Ε. τονίζει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί μία από τις τέσσερις ελευθερίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ενιαίας αγοράς της·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι, παρόλο που ο πληθυσμός της ΕΕ σημείωσε σημαντική αύξηση τις προηγούμενες δεκαετίες, ο ρυθμός αύξησης σήμερα επιβραδύνεται και, μακροπρόθεσμα, ο πληθυσμός αναμένεται να μειωθεί σημαντικά· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2015 η ΕΕ βίωσε την πρώτη φυσική μείωση πληθυσμού, καθώς καταγράφηκαν περισσότεροι θάνατοι από γεννήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2019 η Ευρώπη αντιπροσώπευε μόλις το 6,9 % του παγκόσμιου πληθυσμού και ότι, έως το 2070, θα αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 4 % του παγκόσμιου πληθυσμού, με δραστική μείωση ιδίως στην ανατολική και νότια Ευρώπη λόγω του συνδυασμού χαμηλών ποσοστών γονιμότητας και καθαρής μετανάστευσης εντός ΕΕ από τις περιοχές αυτές· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μακροπρόθεσμες δημογραφικές εξελίξεις

στις ευρωπαϊκές περιφέρειες εξακολουθούν να δείχνουν χαμηλότερα ποσοστά γεννήσεων και γηράσκουσες κοινωνίες, με εξαίρεση ορισμένες εξόχως απόκεντρες περιοχές και συγκεκριμένα τη Μαγιότ, όπου προβλέπεται αύξηση του πληθυσμού κατά 38 % το 2050 σε σχέση με το 2010, καθώς και τη Γαλλική Γουιάνα όπου προβλέπεται αντίστοιχη αύξηση κατά 26 %¹⁰.

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημογραφικές πτυχές θα πρέπει να ενσωματωθούν σε διάφορες πολιτικές, μεταξύ άλλων με τη συμπερίληψή τους στις μακροπρόθεσμες προτεραιότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να συλλέγονται και να παρακολουθούνται αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα και να στηρίζεται η έρευνα και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να προωθηθεί η καλύτερη κατανόηση των δημογραφικών προκλήσεων, να προβλεφθεί ο αντίκτυπος τους στις αγορές εργασίας, και να αναπτυχθούν καινοτόμες και αποτελεσματικές λύσεις για τη διασφάλιση ενός φιλικού προς τους ηλικιωμένους περιβάλλοντος·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η υγειονομική και οικονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία COVID-19 κατέστησε σαφές πως η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, σε συνδυασμό με την επαρκή χρηματοδότηση για την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και τη βιώσιμη οικονομία, αποτελούν κινητήριες δυνάμεις για τη διαδικασία ανάκαμψης και για τη δημιουργία πιο πολυδεκτικών και ανθεκτικών κοινωνιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 αποκάλυψε την ευπάθεια των συστημάτων υγείας μας, ιδίως σε σχέση με τον γηράσκοντα πληθυσμό· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 κατέστησε σαφές για μία ακόμη φορά ότι είναι σημαντικό να διασφαλίζεται και να προωθείται η αξιοπρέπεια των ηλικιωμένων και τα θεμελιώδη δικαιώματά τους στην ΕΕ·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση της νόσου COVID-19 είναι πιθανό να έχει σημαντικό αντίκτυπο στα ποσοστά γεννήσεων και θανάτων, καθώς και στις μεταναστευτικές ροές στην Ευρώπη, αλλά οι πλήρεις οικονομικές, εργασιακές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας παραμένουν άγνωστες· λαμβάνοντας υπόψη ότι θα πρέπει να αναλυθούν διεξοδικά οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις που έχουν στις δημογραφικές τάσεις τα έκτακτα μέτρα που λαμβάνονται ως απόκριση στην κρίση, μεταξύ άλλων και από τη σκοπιά του φύλου· λαμβάνοντας υπόψη ότι από τις προκαταρκτικές μελέτες προκύπτει πως η πανδημία έχει οξύνει τις υπάρχουσες ανισότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών, μεταξύ άλλων με την αύξηση της μη αμειβόμενης εργασίας φροντίδας και τις απώλειες θέσεων εργασίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση στον τομέα της δημόσιας υγείας έχει δυσανάλογο αντίκτυπο στις γυναίκες και τα κορίτσια, ιδίως από τις πλέον ευάλωτες ομάδες, γεγονός που θα πρέπει να λάβει υπόψη η πολιτική συνοχής, μεταξύ άλλων με τη διοχέτευση επενδύσεων σε υπηρεσίες φροντίδας και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στον εν λόγω τομέα, καθώς και με τη στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία παροχής φροντίδας·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι, από την αρχή της οικονομικής κρίσης του 2008, έχουν καταγραφεί μετακινήσεις νέων και καταρτισμένων επαγγελματιών εντός Ευρώπης, από τη νότια και την ανατολική Ευρώπη προς τη βορειοδυτική Ευρώπη· λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει υψηλή συσχέτιση μεταξύ των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών μιας περιφέρειας και της δυναμικής φυγής/προσέλκυσης εγκεφάλων που τη χαρακτηρίζει· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περιφέρειες προέλευσης και οι περιφέρειες

---

¹⁰ Πηγές: INSEE (Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής και Οικονομικών Μελετών της Γαλλίας), Ηνωμένα Έθνη.

υποδοχής θα πρέπει να συνεργαστούν για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν και να χρησιμοποιήσουν ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων πολιτικών που να αποσκοπούν στη μεγιστοποίηση της ποιότητας ζωής του πληθυσμού·

- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η καινοτομία και οι επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελούν τις βασικές κινητήριες δυνάμεις κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και αύξησης της απασχόλησης στα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα·

Τρέχοντα χαρακτηριστικά και προκλήσεις που σχετίζονται με τη δημογραφική αλλαγή στην ΕΕ

Γενικές παρατηρήσεις

1. υπογραμμίζει ότι οι τέσσερις ελευθερίες αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της ανταγωνιστικότητας και των αξιών της ΕΕ· σημειώνει, ωστόσο, ότι θα πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στις επιπτώσεις τους στις δημογραφικές τάσεις, και τις συναφείς επιπτώσεις για την ισορροπία μεταξύ και εντός των κρατών μελών, καθώς και για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή τους· υπογραμμίζει ότι η ΕΕ αντιμετωπίζει μια σημαντική δημογραφική πρόκληση, η οποία, παρότι έχει διαφορετικές επιπτώσεις σε κάθε περιφέρεια, πρέπει να αναγνωριστεί και να αντιμετωπιστεί με ολιστικό τρόπο, προκειμένου να διορθωθεί το αρνητικό φυσικό δημογραφικό ισοζύγιο των τελευταίων ετών· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ανατροπή των τρεχουσών αρνητικών δημογραφικών εξελίξεων στα ευρωπαϊκά εδάφη μέσω μέτρων που αντιμετωπίζουν την αιτία τους και όχι μόνο τις συνέπειές τους, θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, παράλληλα με τον διττό στόχο για επιτάχυνση της κλιματικής και της ψηφιακής μετάβασης·
2. παρατηρεί, στο πλαίσιο αυτό, σημαντικές δημογραφικές αντιθέσεις που συνδέονται με διαφορές ως προς τις οικονομικές ευκαιρίες, την παροχή υπηρεσιών, την προσβασιμότητα, τις μεταφορές και την ψηφιακή συνδεσιμότητα, τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών, μεταξύ των κεντρικών, μητροπολιτικών περιοχών και της περιφέρειας· επαναλαμβάνει σε αυτό το πλαίσιο ότι το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) μπορεί να είναι αποτελεσματικό μόνο εάν λειτουργούν αποτελεσματικά οι τοπικές υποδομές μεταφορών· τονίζει ότι οι διαφορές αυτές είναι ιδιαίτερα εμφανείς στις αγροτικές περιοχές ή σε όσες περιοχές αντιμετωπίζουν φυσικά ή ειδικά μειονεκτήματα, όπως οι αραιοκατοικημένες και ορεινές περιοχές, καθώς και μεταξύ της ηπειρωτικής χώρας και των νησιών και των εξόχως απόκεντρων περιοχών· επαναλαμβάνει ότι η προσβασιμότητα στα περισσότερα νησιά και στις περισσότερες εξόχως απόκεντρες περιοχές χαρακτηρίζεται από αραιές και συχνά ακριβές μεταφορές·
3. παρατηρεί ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το επίπεδο εισοδήματος, το ποσοστό απασχόλησης, το ποσοστό γονιμότητας, οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες, το χάσμα μεταξύ αγροτικών και αστικών περιοχών, και η γήρανση του πληθυσμού συγκαταλέγονται στους σημαντικότερους παράγοντες με άμεσο αντίκτυπο στη δημογραφική κατάσταση· σημειώνει ότι, ειδικότερα, η τρέχουσα δυναμική της απασχόλησης δημιουργεί δημογραφικές ροές εντός των περιφερειών της ΕΕ που οδηγούν σε κοινωνικο-χωρικές ανισότητες και προκλήσεις τις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσει η πολιτική συνοχής μετά το 2020· υπογραμμίζει ότι οι εσωτερικές

μεταναστευτικές τάσεις από τις ανατολικές, νότιες και κεντρικές περιφέρειες προς τις βόρειες και βορειοδυτικές περιφέρειες, αφορούν κυρίως νέους, καταρτισμένους και ειδικευμένους εργαζόμενους· σημειώνει ότι η εισερχόμενη μετανάστευση πολιτών τρίτων χωρών έχει επιτρέψει στην ΕΕ να αποφύγει την απώλεια πληθυσμού τα τελευταία χρόνια·

4. επισημαίνει ότι η Ευρώπη βιώνει προδήλως γήρανση του πληθυσμού και μείωση των γεννήσεων, που επηρεάζουν τον δείκτη εξάρτησης και επιδρούν αρνητικά στην αύξηση του εργατικού δυναμικού, το ποσοστό της οποίας είναι πολύ χαμηλότερο σε σχέση με αυτό της τελευταίας δεκαετίας· προειδοποιεί για την αισθητή μείωση του εργατικού δυναμικού στις περιφέρειες της ανατολικής, της νότιας και της κεντρικής Ευρώπης· επισημαίνει ότι η γήρανση του πληθυσμού επηρεάζει επίσης τον οικιστικό σχεδιασμό και τον σχεδιασμό των μεταφορών, τις αντίστοιχες ανάγκες σε υποδομές και υπηρεσίες, καθώς και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και τη βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης· σημειώνει ότι είναι αναγκαίες οι πολιτικές για την ενεργό γήρανση προκειμένου να μειωθεί η αρνητική διάσταση των δημογραφικών αλλαγών, ιδίως στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, και να διασφαλιστεί επαρκές επίπεδο ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους·
5. επισημαίνει τη συνεχιζόμενη υγειονομική κρίση της COVID-19 και τις πιθανές μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις για τη δυναμική της αγοράς εργασίας· εκφράζει, περαιτέρω, τη λύπη του για το γεγονός ότι η πανδημία της COVID-19 είχε αρνητικό αντίκτυπο στο μέσο προσδόκιμο ζωής στην Ευρώπη· υπογραμμίζει ότι τα μέτρα αυτοαπομόνωσης και κοινωνικής αποστασιοποίησης, παρά τον θετικό τους αντίκτυπο στη μείωση των ποσοστών μόλυνσης, είχαν ορατές επιπτώσεις στην παραγωγή, τη ζήτηση και το εμπόριο, καθώς μείωσαν την οικονομική δραστηριότητα και οδήγησαν σε υψηλότερα επίπεδα ανεργίας, απότομη μείωση του εισοδήματος των επιχειρήσεων, και υψηλότερα δημόσια ελλείμματα· σημειώνει ότι ως αποτέλεσμα μπορεί να προβλεφθεί ένα νέο κύμα μετανάστευσης από νέους τόσο εντός ενός κράτους μέλους όσο και μεταξύ κρατών μελών·
6. υπογραμμίζει ότι η συνεχιζόμενη κρίση της COVID-19 έχει αποκαλύψει σημαντικές διαφορές όσον αφορά την ποιότητα και την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, την ανάγκη να ενισχυθούν οι δημόσιες υπηρεσίες στις αγροτικές περιοχές, όπως οι εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι πολύ σημαντικές ανισότητες και διαφορές στο προσδόκιμο ζωής με βάση τον τόπο διαμονής, την κοινωνική θέση και το μορφωτικό επίπεδο· υπενθυμίζει ότι η πανδημία αποκάλυψε επίσης το ψηφιακό χάσμα, που πλήττει ιδίως τους ηλικιωμένους και όσους ζουν σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, στις αγροτικές ή/και ορεινές απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές·
7. υπογραμμίζει μια άλλη πρόκληση που κατέστησε ορατή η πανδημία, και συγκεκριμένα την ανάγκη διασφάλισης αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας και διαβίωσης για τους εποχικούς εργαζόμενους, οι οποίοι είναι σημαντικοί για την κάλυψη των ελλείψεων σε ορισμένους οικονομικούς τομείς, ιδίως στη γεωργία·
8. τονίζει ότι ο προσδιορισμός της διάστασης της διαδικασίας μείωσης του πληθυσμού αποτελεί πρόκληση, καθώς οι στατιστικές εγγραφές δεν παρέχουν ακριβή δεδομένα,

διότι τα στοιχεία για τα άτομα που εγκαταλείπουν ορισμένες περιοχές είναι διαθέσιμα μόνο μετά από πολυετείς καθυστερήσεις· σημειώνει, επιπλέον, ότι οι προβλέψεις της Eurostat για τον πληθυσμό για την επόμενη δεκαετία καταδεικνύουν ότι τόσο οι αγροτικές όσο και οι αστικές περιφέρειες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν απώλειες πληθυσμού· επισημαίνει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία της ορθής αξιολόγησης της διάστασης των δημογραφικών προκλήσεων και της κατάλληλης αντιμετώπισής τους, μεταξύ άλλων προκειμένου να καταπολεμηθεί η ριζοσπαστικοποίηση και τα κινήματα που αντιτίθενται στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και να ενισχυθεί η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή· συνιστά να διερευνηθεί η δυνατότητα χρήσης περαιτέρω δεικτών πέραν του ΑΕΠ και της πυκνότητας του πληθυσμού για την κατάταξη των εδαφών με σοβαρά και μόνιμα μειονεκτήματα· τονίζει, επιπλέον, ότι είναι σημαντικό να υπάρχουν επικαιροποιημένα στατιστικά δημογραφικά στοιχεία, διαχωρισμένα τουλάχιστον σε επίπεδο NUTS 3, προκειμένου να παρακολουθείται καλύτερα ο αντίκτυπος των δημογραφικών εξελίξεων στα εδάφη και να καθίσταται δυνατή η ανάληψη αποτελεσματικότερων και πιο επικεντρωμένων δράσεων για την αντιμετώπισή τους· ζητεί από τα κράτη μέλη να επενδύσουν στον εκσυγχρονισμό της ικανότητας συλλογής δεδομένων για τις δημογραφικές εξελίξεις σε διάφορα επίπεδα NUTS·

Τοπική και περιφερειακή διάσταση

Περιφέρειες προέλευσης

9. σημειώνει ότι, γενικά, οι αγροτικές και μεταβιομηχανικές περιοχές και πόλεις, που υστερούν σε ανάπτυξη σε σχέση με μεγάλες μητροπολιτικές περιοχές, καθώς και τα απομακρυσμένα εδάφη, συμπεριλαμβανομένων των νησιών και της πλειονότητας των εξόχως απόκεντρων περιοχών αντιμετωπίζουν ορισμένες ειδικές καταστάσεις: σημαντική μείωση του πληθυσμού, και εξαιτίας των ποσοστών γεννήσεων, χαμηλότερο εισόδημα από το μέσο εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο και δυσκολίες εδαφικής ολοκλήρωσης με άλλες περιφέρειες, γεγονός που τις καθιστά περισσότερο ευάλωτες στον κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης· τονίζει ότι η κατάσταση αυτή οδηγεί επίσης σε δυσκολίες πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες, όπως στέγαση, εκπαίδευση και υγειονομική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε ζωτικής σημασίας φάρμακα· επισημαίνει ότι οι αγροτικές περιοχές αντιπροσωπεύουν σήμερα το 28 % του πληθυσμού της Ευρώπης αλλά το ποσοστό αυτό αναμένεται να μειωθεί σημαντικά στο μέλλον· επισημαίνει ότι οι πρωτοβουλίες της ΕΕ που απευθύνονται σε αγροτικές περιοχές όπως η πολιτική συνοχής και η γεωργική πολιτική, θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω μέσω της προώθησης του καλύτερου συντονισμού των πρωτοβουλιών πολιτικής που ενισχύουν την απασχόληση των νέων, την επιχειρηματικότητα, την ψηφιοποίηση και τη στήριξη γεωργών νεαρής ηλικίας και νέων γεωργών· επιδοκιμάζει, εν προκειμένω, την πρόθεση της Επιτροπής να επιταχύνει την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών υψηλής χωρητικότητας σε αραιοκατοικημένες και αγροτικές περιοχές, και θεωρεί ότι αποτελεί ευκαιρία για να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής, και να προωθηθούν οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες, η δημιουργία θέσεων εργασίας, η καινοτομία, η καλύτερη προσβασιμότητα στις υπηρεσίες υγείας και άλλες δημόσιες υπηρεσίες, η προσαρμογή στις τεχνολογικές αλλαγές και η ανάπτυξη πολιτιστικών χώρων και δραστηριοτήτων αναψυχής· τονίζει ότι οι γυναίκες στις αγροτικές περιοχές έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη αυτών των κοινοτήτων, και ότι η μεγαλύτερη αναγνώριση του έργου και των δικαιωμάτων των γυναικών στην αγροτική αγορά εργασίας θα μετρίαζε σημαντικά τον κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης· ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη

να δημιουργήσουν συγκεκριμένες στρατηγικές για να προωθήσουν την ενδυνάμωση των γυναικών στις αγροτικές περιοχές· ενθαρρύνει τη συλλογή δεδομένων ανά φύλο, προκειμένου να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται τυχόν υφιστάμενες ανισότητες μεταξύ των φύλων·

10. επιστά την προσοχή σε ορισμένους παράγοντες της δημογραφικής αλλαγής, οι οποίοι αναγκάζουν τους κατοίκους των προαναφερθεισών περιοχών να τις εγκαταλείψουν και αποθαρρύνουν άλλα άτομα από το μετακινηθούν εκεί: ανεπαρκείς υποδομές, όπως μεταξύ άλλων η έλλειψη ταχέως ευρυζωνικού διαδικτύου και η έλλειψη δικτύων μεταφορών, τα υψηλά επίπεδα ανεργίας των νέων, οι λιγότερες εργασιακές ευκαιρίες, ιδίως σε θέσεις που απαιτούν ανώτατη εκπαίδευση, και επίσης γενικά για τις γυναίκες, η έλλειψη δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, η δυσκολία πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, οι λιγότερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας και κοινωνικές υπηρεσίες, γεγονός που καθιστά δυσκολότερη την προσαρμογή στις τεχνολογικές αλλαγές, καθώς και η έλλειψη πολιτιστικών χώρων και δραστηριοτήτων αναψυχής· υπενθυμίζει, επιπλέον, τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών κινδύνων που συνδέονται με αυτήν στην πληθυσμιακή συρρίκνωση, για παράδειγμα τα έντονα κύματα καύσωνα που οδηγούν στην απερίμωση ορισμένων νότιων περιοχών·
11. τονίζει ότι αυτή η έλλειψη διαφοροποίησης στην περιφερειακή οικονομική δομή ορισμένων περιφερειών ενέχει τον κίνδυνο να δημιουργηθεί μια αρνητική «ταμπέλα», και μεταξύ των κατοίκων τους, οι οποίοι ενδέχεται να εκφράζουν δυσαρέσκεια με την ποιότητα ζωής και τις εγκαταστάσεις και τις υπηρεσίες που έχουν στη διάθεσή τους· εκφράζει ανησυχία, εν προκειμένω, για τη «γεωγραφία των δυσαρεστημένων» που αναπτύσσεται σε πολλές περιφέρειες της ΕΕ όπου οι άνθρωποι νιώθουν ότι έχουν μείνει πίσω, και η οποία σχετίζεται στενά με τη δημογραφική αλλαγή· επισημαίνει, εν προκειμένω, το φαινόμενο της φυγής εγκεφάλων, που οδηγεί στη μετανάστευση ατόμων με υψηλό επίπεδο κατάρτισης και προσόντων από μια συγκεκριμένη περιφέρεια ή χώρα σε άλλη· επισημαίνει, συγκεκριμένα, ότι η «έξοδος» ιατρικού, νοσηλευτικού και διδακτικού προσωπικού, η οποία έχει επιδεινωθεί από τις σημαντικές περικοπές, τα τελευταία έτη, της δημόσιας χρηματοδότησης της υγειονομικής περίθαλψης και της κοινωνικής πρόνοιας, έχει οδηγήσει σε υποβάθμιση της ποιότητας της ιατρικής περίθαλψης και της εκπαίδευσης, γεγονός που καθιστά δύσκολη την πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας περίθαλψη και εκπαίδευση, ιδίως στις απομακρυσμένες, αγροτικές περιοχές και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές·
12. είναι της άποψης ότι οι αστικές περιοχές επηρεάζονται επίσης από την πληθυσμιακή συρρίκνωση, καθώς, από το 1990, μία στις πέντε πόλεις στην Ευρώπη έχει αντιμετωπίσει απώλειες πληθυσμού· σημειώνει, ωστόσο, ότι η συρρίκνωση του αστικού πληθυσμού δεν είναι πάντοτε μια συνεχής, γραμμική διαδικασία και μπορεί να είναι περιστασιακή ή προσωρινή, ανάλογα με το εδαφικό πλαίσιο·
13. υπογραμμίζει μια τάση «εσωτερικής περιφερειοποίησης», υπό την έννοια ότι οι περιφέρειες της κεντρικής, ανατολικής και της νότιας Ευρώπης αναφέρουν σημαντικά αρνητικό καθαρό ποσοστό μετανάστευσης πληθυσμού, ενώ οι περιφέρειες της βόρειας και της δυτικής Ευρώπης αναφέρουν σημαντικά θετικό ποσοστό, καθώς δέχονται μεγάλο αριθμό οικονομικών μεταναστών· θεωρεί ότι οι εν λόγω ανισότητες επιδεινώνονται επίσης στις αγροτικές περιοχές όπου οι πόροι της πολιτικής συνοχής και της ΚΓΠ πρέπει να επικεντρωθούν πιο αποφασιστικά στην καινοτομία, προκειμένου να

ενθαρρυνθούν οι νέοι να ξεκινήσουν να ασχολούνται με τη γεωργία, καθώς και στην ψηφιοποίηση, την αγροτική κινητικότητα και την ανάπτυξη έξυπνων πόλεων, και στην παροχή βοήθειας στις οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, ώστε να επωφεληθούν από την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες·

Περιφέρειες υποδοχής

14. αναγνωρίζει ότι οι μητροπολιτικές περιοχές γύρω από τις μεγάλες πόλεις καταγράφουν θετικό ποσοστό μετανάστευσης, με χαρακτηριστικές μετακινήσεις πληθυσμών από αγροτικές σε αστικές περιοχές, ως αποτέλεσμα της ολοένα πιο αστικοποιημένης συγκέντρωσης που χαρακτηρίζει τα πρότυπα αύξησης της απασχόλησης·
15. σημειώνει, επίσης, ότι οι περιφέρειες που διαθέτουν μεγάλο ποσοστό ατόμων με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και οι οποίες παρέχουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης για άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο είναι λιγότερο εκτεθειμένες στη διαδικασία πληθυσμιακής συρρίκνωσης·
16. επισημαίνει ότι οι τομείς της οικονομίας της γνώσης συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς προσφέρουν υψηλά επίπεδα κοινωνικού κεφαλαίου, δικτύων και τεχνολογίας· αναγνωρίζει ότι οι καινοτόμες οικονομικές δραστηριότητες βρίσκονται συνήθως σε τεχνολογικά πιο προηγμένες περιφέρειες, όπου υπάρχει ευκολότερη πρόσβαση σε επαρκή σημεία συγκέντρωσης «έξυπνων» επιχειρήσεων·
17. υπογραμμίζει, από την άλλη πλευρά, ότι η υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού σε ορισμένες αστικές περιοχές έχει ήδη οδηγήσει σε αρνητικές παράπλευρες επιπτώσεις, όπως συμφόρηση, αύξηση του κόστους στέγασης και μεταφορών, ρύπανση, ανεπάρκεια νερού, προβλήματα διάθεσης αποβλήτων, αυξημένη κατανάλωση ενέργειας, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και άτακτη αστική εξάπλωση, καθώς και σημαντικό κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και αβεβαιότητα για ορισμένα τμήματα του πληθυσμού· υπογραμμίζει ότι αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις είχαν ως αποτέλεσμα οι τοπικές αρχές να μην είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες σε όλους τους κατοίκους των αστικών περιοχών· προειδοποιεί σχετικά με ορισμένες από τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει η υψηλή συγκέντρωση πληθυσμού στις αστικές περιοχές στη δημόσια υγεία, τις οποίες ανέδειξε η πανδημία COVID-19·
18. επισημαίνει ότι η μετανάστευση έχει άμεσο αντίκτυπο στην πολυδεκτικότητα των πόλεων, και απαιτεί προσαρμοσμένες πολιτικές απαντήσεις και μέτρα στήριξης σε διαφορετικά εδαφικά πλαίσια· υπενθυμίζει εν προκειμένω ότι οι οικονομικοί μετανάστες συνεισφέρουν περισσότερο σε φόρους και κοινωνικές εισφορές σε σύγκριση με τις ατομικές παροχές που λαμβάνουν· τονίζει την ανάγκη να ενισχυθούν οι πολιτικές ένταξης και να υποστηριχθούν οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στο πλαίσιο αυτό·

Προσαρμοσμένες απαντήσεις: εύρεση λύσεων στο πρόβλημα της δημογραφικής παρακμής

19. υπογραμμίζει τη σημασία των υφιστάμενων πρωτοβουλιών όπως η ευρωπαϊκή σύμπραξη καινοτομίας για την ενεργό και υγιή γήρανση, η αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από το περιβάλλον και οι κοινότητες της γνώσης και της καινοτομίας για τον ψηφιακό τομέα και τον τομέα της υγείας του EIT· καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις λύσεις που έχουν ήδη αναπτυχθεί από αυτές τις πρωτοβουλίες για την προσαρμογή στη δημογραφική αλλαγή στο πλαίσιο της ανταπόκρισης στις

δημογραφικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές περιφέρειες· υπογραμμίζει ότι το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση είναι σημαντικό ως μέσο στήριξης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις περιοχές που κινδυνεύουν από πληθυσμιακή συρρίκνωση·

20. τονίζει ότι οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές, οι επαγγελματικές ενώσεις και οι ΜΚΟ είναι ζωτικής σημασίας για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των ειδικών επενδυτικών αναγκών στις αγροτικές και αστικές περιοχές για την κινητικότητα, την εδαφική προσβασιμότητα και βασικές υπηρεσίες, και, ως εκ τούτου, για την απελευθέρωση του δυναμικού των εν λόγω περιοχών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές εξελίξεις· πιστεύει, ως εκ τούτου, ότι θα πρέπει να διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο ως ενεργοί συμμετέχοντες στην ανάπτυξη εδαφικών στρατηγικών που απορρέουν από τις τοπικές κοινότητες· επισημαίνει ότι είναι σημαντικό να περιλαμβάνεται, όπου αυτό είναι δυνατόν, ειδική δημοσιονομική ανταπόκριση για την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στα σχετικά προγράμματα της ΕΕ, και να διενεργούνται εκτιμήσεις των επιπτώσεων που έχουν οι δημόσιες πολιτικές στη δημογραφική κατάσταση· επισημαίνει ότι η εδαφική προσέγγιση των μηχανισμών της ΕΕ, όπως η βιώσιμη αστική ανάπτυξη, οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία κοινοτήτων ή οι Ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις (ΟΕΕ) θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, τη βελτίωση της ελκυστικότητας των περιφερειών, και την αύξηση της προσβασιμότητας σε υπηρεσίες σε τοπικό επίπεδο· αναγνωρίζει το μεγάλο δυναμικό της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας για την αναζωογόνηση των εν λόγω περιοχών, και ζητεί ειδικά προσαρμοσμένη τεχνική βοήθεια για τη στήριξη των τοπικών και περιφερειακών αρχών όσον αφορά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση αυτών των στρατηγικών, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης συμμετοχικών μεθόδων που περιλαμβάνουν τοπικούς ενδιαφερόμενους φορείς, κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών·
21. επισημαίνει ότι είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί ένα ευρωπαϊκό αγροτικό θεματολόγιο που να αποσκοπεί στη βελτίωση της προσβασιμότητας, της ελκυστικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών, ώστε να υπάρξει θετικός αντίκτυπος στην εύρυθμη λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού και της εσωτερικής αγοράς· σημειώνει ότι η προσβασιμότητα και η ελκυστικότητα αυτών των περιοχών μπορεί να ενισχυθεί μέσω της πρόσβασης σε κεφάλαια για επιχειρηματίες και ΜΜΕ και μέσω επενδύσεων σε οικοσυστήματα καινοτομίας για τη στήριξη της δημιουργίας γνώσης και της τεχνολογικής διάδοσης, καθώς και μέσω της παροχής δημόσιων και βασικών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, της ψηφιοποίησης, μεταξύ άλλων για τις μικρές επιχειρήσεις, της ψηφιακής καινοτομίας και της ψηφιακής συνδεσιμότητας και υπηρεσιών μεταφορών υψηλής ποιότητας· πιστεύει ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να προσδιορίσουν την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών, με τον αποδοτικότερο δυνατό τρόπο, και ότι η έννοια της «αγροτικής θωράκισης» θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών, με έμφαση στην εφαρμογή των πολιτικών και στην παροχή κατάλληλων λύσεων·
22. επαναλαμβάνει ότι τα δίκτυα μεταφορών μπορούν να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής και την ανασχεση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης μέσω της ενίσχυσης της συνδεσιμότητας μεταξύ

αγροτικών και αστικών περιοχών, μεταξύ άλλων μέσω επενδύσεων στις δημόσιες μεταφορές και σε άλλες υπηρεσίες κινητικότητας στις αγροτικές περιοχές· υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι είναι σημαντικό να βελτιωθούν οι υποδομές μεταφορών, μεταξύ άλλων μέσω της συντήρησης και της αναζωογόνησης των υφιστάμενων μεταφορικών συνδέσεων και της παροχής συνδέσεων με το ΔΕΔ-Μ, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές στις αγροτικές, περιφερειακές, νησιωτικές και εξόχως απόκεντρες περιοχές, μέσω της στήριξης της μετάβασης σε βιώσιμα και έξυπνα δίκτυα μεταφορών και της ενίσχυσης της διαλειτουργικότητας των συστημάτων μεταφορών στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα·

23. θεωρεί ότι ο βιώσιμος αγροτουρισμός θα μπορούσε να διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση του φαινομένου της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και την ενίσχυση της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της οικονομικής και δημογραφικής διαφοροποίησης των αγροτικών περιοχών·
24. αναγνωρίζει ότι οι ανάγκες και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και στη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα σύμφωνα με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας· πιστεύει, επιπλέον, ότι οι εν λόγω επενδύσεις θα καταστήσουν δυνατή τη δίκαιη και ισότιμη μετάβαση προς μια ψηφιακή οικονομία και ένα ψηφιακό διαδικτυακό εκπαιδευτικό σύστημα που θα είναι προσβάσιμο σε όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων των πλέον ευάλωτων· φρονεί, στο πλαίσιο αυτό, ότι η πολιτική συνοχής διαδραματίζει θεμελιώδη ρόλο μέσω επενδύσεων σε δημόσιες και βασικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας·
25. θεωρεί ότι το αστικό θεματολόγιο της ΕΕ, το οποίο προσδιορίζει σημαντικές προτεραιότητες και δράσεις για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αστικές περιοχές, θα μπορούσε να συμβάλει στη διαμόρφωση κατάλληλων μέσων για την προώθηση της ανάπτυξης, της ολοκλήρωσης, της συνεργασίας και της καινοτομίας, καθώς και για την αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων· επιμένει, επίσης, στην ανάγκη ανάπτυξης στρατηγικών που αποσκοπούν στην ενίσχυση της οικονομίας της γνώσης και της έξυπνης εξειδίκευσης στις ευρωπαϊκές περιφέρειες, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης δικτύων γνώσης και της παροχής στήριξης για επενδύσεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο· επισημαίνει τον ρόλο των πόλεων και των περιφερειών τόσο στις περιοχές που έχουν υποστεί πληθυσμιακή συρρίκνωση όσο και στις υπερβολικά πυκνοκατοικημένες περιοχές· επαναλαμβάνει την ανάγκη να διατεθούν περαιτέρω ευκαιρίες χρηματοδότησης απευθείας στις πόλεις και τις περιφέρειες, προκειμένου να υλοποιηθούν προγράμματα σε τοπικό επίπεδο, και ζητεί να μεγιστοποιηθεί η αξιοποίηση της Ευρωπαϊκής Αστικής Πρωτοβουλίας·
26. υπογραμμίζει ότι η πολιτική συνοχής θα πρέπει να συμβάλει στην καλύτερη ένταξη των γυναικών στον σχεδιασμό πολιτικών για την περιφερειακή και αστική ανάπτυξη με στόχο των σχεδιασμό πόλεων και κοινοτήτων που ενσωματώνουν τη διάσταση του φύλου και είναι λειτουργικές για όλους· πιστεύει, επιπλέον, ότι οι επενδύσεις στο πλαίσιο του ΕΚΤ+ θα πρέπει να προωθούν την απασχολησιμότητα των γυναικών και των μόνων γονέων που πασχίζουν να βρουν απασχόληση, θα πρέπει να εξασφαλίζουν χρηματοδότηση για οικονομικά προσιτές υπηρεσίες παιδικής μέριμνας και να στηρίζουν τις νέες οικογένειες· υπενθυμίζει ότι οι ανάγκες των παιδιών των οποίων την επιμέλεια έχει αναλάβει κάποιο μέλος της οικογένειας ή τα οποία ζουν μόνα ενώ οι

γονείς εργάζονται στο εξωτερικό θα πρέπει επίσης να καλύπτονται μέσω της παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών, πρόσβασης σε στέγαση, υγειονομικής περίθαλψης και εκπαίδευσης· τονίζει επίσης τη σημασία μιας φιλικής προς την οικογένεια νομοθεσίας που διευκολύνει την ικανοποιητική ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής·

27. υπογραμμίζει ότι οι επενδύσεις θα πρέπει επίσης να στοχεύουν τη στήριξη των νέων, των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, των ατόμων με αναπηρίες και άλλων ευάλωτων ομάδων, κατά την είσοδο ή παραμονή τους στην αγορά εργασίας, και να τα βοηθούν να βρουν μια ποιοτική θέση εργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στις πλέον ερημωμένες αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές· πιστεύει ότι θα πρέπει επίσης να εξεταστεί η ιδέα της προσαρμοσμένης κατάρτισης με σκοπό την προώθηση της έννοιας της «οικονομίας της ευημερίας», καθώς και των προσεγγίσεων της υγιούς και της ενεργού γήρανσης·
28. υπενθυμίζει ότι οι ανάγκες των εθνοτικών μειονοτήτων θα πρέπει επίσης να καλυφθούν στο πλαίσιο της αντιμετώπισης των δημογραφικών προκλήσεων·
29. υπενθυμίζει την ανάγκη για στρατηγικές που αποσκοπούν στην αντιστροφή της μετανάστευσης εργατικού δυναμικού σε εθνικό, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο· καλεί τις τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και ενωσιακές αρχές να αναπτύξουν πολιτικές που αυξάνουν την ελκυστικότητα των περιφερειών τους όσον αφορά τις ευκαιρίες απασχόλησης, και να αντιμετωπίσουν τη φυγή εγκεφάλων από τις περιφέρειες προέλευσης μέσω της εφαρμογής μέτρων πρόληψης, μετριασμού και κατάλληλης αντιμετώπισης, με χρήση επίσης των μέσων που παρέχει η πολιτική συνοχής· υπογραμμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι υπάρχουν ήδη αρκετές πρωτοβουλίες σε διάφορα κράτη μέλη, όπως κίνητρα για εργαζόμενους με ιδιαίτερα εξειδικευμένες δεξιότητες, με στόχο τη μετατροπή της φυγής εγκεφάλων σε προσέλκυση εγκεφάλων για τις εν λόγω περιφέρειες·
30. τονίζει ότι η υγειονομική κρίση λόγω της νόσου COVID-19 έχει επηρεάσει σε διαφορετικό βαθμό το σύνολο των κρατών μελών και των περιφερειών, και είναι πιθανό να οδηγήσει σε νέες τάσεις όσον αφορά τις δημογραφικές ροές· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι οι πρόσθετοι πόροι για το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ που παρέχονται μέσω του REACT-EU, παρόλο που αποτελεί απλώς προσωρινό μηχανισμό που επιδιώκει να εξασφαλίσει μια υγιή και ισχυρή ανάκαμψη της οικονομίας της ΕΕ από την κρίση, θα μπορούσαν να συμβάλουν σημαντικά στη διατήρηση της απασχόλησης των ατόμων, και να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής στήριξης στις ΜΜΕ και τους αυτοαπασχολούμενους· χαιρετίζει τη θέσπιση ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της εξ αποστάσεως εργασίας ή της εργασίας με μειωμένο ωράριο, και υπογραμμίζει ότι η στήριξη αυτή πρέπει να παρέχεται χωρίς διακρίσεις·
31. υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι η πανδημία έχει τονίσει τη σημασία της ψηφιοποίησης σε ολόκληρη την οικονομία για την άμβλυνση των συνεπειών της κοινωνικής αποστασιοποίησης και των περιορισμών της ελεύθερης κυκλοφορίας, καθώς και για τη διευκόλυνση της παρακολούθησης της υγείας ή της τηλεξέτασης και της παροχής υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης σε αραιοκατοικημένες περιοχές ή περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικές ή δημογραφικές προκλήσεις· πιστεύει ότι θα

πρέπει να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες που προσφέρει η παρούσα κατάσταση για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από δημογραφική γήρανση·

32. επισημαίνει την αυξημένη διάδοση της τηλεργασίας κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID-19, και πιστεύει ότι μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο εργαλείο για την ανατροπή των τάσεων πληθυσμιακής συρρίκνωσης στις αγροτικές περιοχές, καθώς επιτρέπει σε νέα και μορφωμένα άτομα να παραμείνουν σε περιοχές τις οποίες διαφορετικά θα εγκατέλειπαν· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο η τηλεργασία θα μπορούσε να επηρεάσει τη μελλοντική κινητικότητα εντός της ΕΕ και το πόσο ελκυστικές θεωρούνται διάφορες περιφέρειες·

Συστάσεις πολιτικής

33. ζητεί από την Επιτροπή να προτείνει μια στρατηγική για τη δημογραφική αλλαγή η οποία θα βασίζεται στις ακόλουθες κύριες συνιστώσες: αξιοπρεπείς συνθήκες απασχόλησης, ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, εδαφική διάσταση των πολιτικών προώθησης της οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης, επαρκής παροχή κοινωνικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος σε όλα τα εδάφη, αποτελεσματικές τοπικές δημόσιες μεταφορές, επαρκής φροντίδα για εξαρτώμενα πρόσωπα και μακροχρόνια περίθαλψη, με ιδιαίτερη προσοχή σε νέες μορφές εργασίας και τον κοινωνικό αντίκτυπό τους·
34. παροτρύνει τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές αρχές να υλοποιήσουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων με τη χρήση μέσων της πολιτικής συνοχής, και ενθαρρύνει την προώθηση των έξυπνων χωριών και άλλων προγραμμάτων παροχής κινήτρων για τη διατήρηση του πληθυσμού και την προσέλκυση νέων σε αγροτικές και ημιαστικές περιοχές·
35. υπενθυμίζει ότι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα παράσχει χρηματοδοτική στήριξη μεγάλης κλίμακας για να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών ανθεκτικότερες και καλύτερα προετοιμασμένες για το μέλλον, και επιμένει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να προτείνουν, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες τους, μέτρα για την αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής, ιδίως στις πλέον ευάλωτες περιοχές, στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας· θεωρεί ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην κατάρτιση των εν λόγω σχεδίων, καθώς πρόκειται για ένα πεδίο ιδιαίτερης σημασίας κατά την αξιολόγηση των σχεδίων, και τη μεταγενέστερη διαχείρισή τους από τα κράτη μέλη· πιστεύει ότι θα πρέπει να αναπτυχθούν συνέργειες μεταξύ της πολιτικής συνοχής και των προγραμμάτων του Next Generation EU προκειμένου να διασφαλιστεί μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των δημογραφικών προκλήσεων·
36. τονίζει τη σημασία του ΤΔΜ και του μηχανισμού εφαρμογής του, που αποσκοπούν στη στήριξη των κοινοτήτων που πλήττονται από την ενεργειακή μετάβαση, συμβάλλοντας στη δημιουργία νέων ευκαιριών για τις αγροτικές και μεταβιομηχανικές περιοχές, καθώς και στη μείωση του κινδύνου πληθυσμιακής συρρίκνωσης· θεωρεί ότι θα πρέπει να υποστηριχθούν στο πλαίσιο αυτό οι τοπικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες συνεργασίας·
37. επαναλαμβάνει ότι η δημογραφική αλλαγή αποτελεί θεμελιώδη πρόκληση για την ΕΕ, και ότι η αντιμετώπισή της θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα κατά τον σχεδιασμό

και την υλοποίηση προγραμμάτων· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι ένας από τους κύριους στόχους που ορίζονται στον κανονισμό για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (2021-2027) είναι η στήριξη αστικών και αγροτικών περιοχών με γεωγραφικά ή δημογραφικά μειονεκτήματα, ενώ τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν χρηματοδοτική στήριξη από την ΕΕ σε έργα που προωθούν την περιβαλλοντικά βιώσιμη και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς οικονομική ανάπτυξη στις συγκεκριμένες περιφέρειες· υπενθυμίζει, στο πλαίσιο αυτό, ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη στήριξη στις περιοχές ή συνενώσεις τοπικών διοικητικών μονάδων του επιπέδου NUTS 3 με πυκνότητα πληθυσμού κάτω από 12,5 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο ή με μέση ετήσια μείωση πληθυσμού άνω του 1 % μεταξύ 2007 και 2017, οι οποίες θα πρέπει να υπόκεινται σε ειδικές περιφερειακές και εθνικές πολιτικές για τη διασφάλιση καλύτερης φυσικής και ψηφιακής συνδεσιμότητας, βελτίωση της πρόσβασης και της ποιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών, προώθηση της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης υψηλής ποιότητας μέσω των μηχανισμών συνοχής· εκφράζει την ικανοποίησή του για νέο άρθρο του κανονισμού για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής το οποίο ζητεί την κατάρτιση εθνικών σχεδίων για τη στήριξη των περιφερειακών και τοπικών περιοχών που αντιμετωπίζουν συνεχή δημογραφική παρακμή·

38. καλεί τα κράτη μέλη να κινητοποιήσουν τους πόρους του ΕΚΤ και του ΤΑΜ σε μεγαλύτερο βαθμό και να τους συνδυάσουν με εθνικές και τοπικές επενδύσεις, προκειμένου να αντιμετωπιστούν ο κοινωνικός αποκλεισμός, η ενεργειακή φτώχεια και η υλική στέρηση, να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά το ψηφιακό χάσμα και ο ψηφιακός αποκλεισμός, ιδίως στις αγροτικές περιοχές και μεταξύ των νέων, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία, και να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία και προγράμματα και σε οικονομικά προσιτές υποδομές επικοινωνίας· ζητεί, ως εκ τούτου, προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές ευκαιρίες απόκτησης ψηφιακών δεξιοτήτων με τρόπο προσαρμοσμένο στις ανάγκες των ηλικιωμένων· επισημαίνει ότι αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας, όταν συνδέονται με ευκαιρίες ανταλλαγής μεταξύ γενεών· πιστεύει, στο πλαίσιο αυτό, ότι το δυναμικό της ψηφιοποίησης, της ρομποτοποίησης και της τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσε να διερευνηθεί και να προωθηθεί περαιτέρω, παράλληλα με τη διασφάλιση υψηλών δεοντολογικών προτύπων και τη διασφάλιση της ένταξης, προκειμένου να βελτιωθούν η αυτονομία, οι συνθήκες διαβίωσης και η υγεία των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας·
39. επαναλαμβάνει ότι είναι αναγκαίες περαιτέρω τοπικές και ολοκληρωμένες προσεγγίσεις της πολιτικής συνοχής, των εθνικών στρατηγικών σχεδίων της κοινής γεωργικής πολιτικής και των εθνικών στρατηγικών σχεδίων ανάκαμψης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ευκολότερη αλλά ταυτόχρονα χρηστή διαχείριση των χρηματοδοτικών πόρων και η μεγιστοποίηση των συνεργειών μεταξύ των διαφόρων ταμείων και ολοκληρωμένων εργαλείων της ΕΕ· τονίζει ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η διοικητική ικανότητα, προκειμένου να μειωθεί η γραφειοκρατία και να διασφαλίζεται συνεκτική νομοθεσία καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας υλοποίησης των έργων και της παροχής ειδικής τεχνικής βοήθειας σε όλα τα στάδια·
40. καλεί τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τη διαδικασία προγραμματισμού και εφαρμογής της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 με πλήρη σεβασμό της αρχής της εταιρικής σχέσης, και να λάβουν υπόψη, στο πλαίσιο των συμφωνιών εταιρικής σχέσης, τις ιδιαίτερες ανάγκες των περιφερειών με δημογραφικούς περιορισμούς· τονίζει ότι

είναι σημαντικό να δοθεί προτεραιότητα στις περιφερειακές και υπο-περιφερειακές ανάγκες, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις δημογραφικές και μεταναστευτικές πτυχές και τις εδαφικές προκλήσεις (αστικές και αγροτικές)· πιστεύει ότι οι εν λόγω στρατηγικές θα πρέπει να συνοδεύονται από εκτιμήσεις εδαφικού και δημογραφικού αντικτύπου, οι οποίες διενεργούνται παράλληλα με εκτιμήσεις των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων· καλεί την Επιτροπή να παρακολουθεί και, κατά περίπτωση, να διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση, γεγονός που μπορεί να συμβάλει στην αύξηση του ποσοστού απορρόφησης των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής παράλληλα με τη βελτίωση της ποιότητας των έργων·

41. καλεί τα κράτη μέλη να λάβουν υπόψη τις διαφορετικές δημογραφικές προκλήσεις κατά τον σχεδιασμό των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, των εθνικών αναπτυξιακών πολιτικών τους, των μακροπρόθεσμων στρατηγικών τους για τη βιώσιμη ανάπτυξη και των ειδικών προσαρμοσμένων προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε συσχέτιση με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Έξαμήνου, προκειμένου να διασφαλιστεί η κατάλληλη χρηματοδότηση με στόχο την αντιμετώπιση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, την ανατροπή των αρνητικών εξελίξεων και την ενίσχυση της εδαφικής ελκυστικότητας·
42. καλεί τις τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές στις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης να εστιάσουν τις επενδύσεις σε τρόπους ενθάρρυνσης των νέων οικογενειών να εγκατασταθούν σε αυτές τις περιφέρειες, καθώς και την καθολική προσβασιμότητα των ποιοτικών υπηρεσιών και υποδομών, με τη συμμετοχή ΜΜΕ και επιχειρήσεων διαχείρισης υπηρεσιών, και με έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ιδίως για τους νέους, την επανειδίκευση των εργαζομένων, τη δημιουργία συνθηκών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας και στήριξης των ΜΜΕ· καλεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη στήριξή τους για τον σκοπό αυτό· θεωρεί ότι θα πρέπει να πραγματοποιηθούν επενδύσεις σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης, σε οικονομικά προσιτές, προσβάσιμες και ισότιμες υπηρεσίες κινητικότητας και εγκαταστάσεις παιδικής φροντίδας, προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και να καταστεί προτεραιότητα η δια βίου μάθηση, ιδίως στις αγροτικές και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές· πιστεύει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες για τους νέους, ώστε να παραμείνουν στις εν λόγω περιφέρειες και να αντιμετωπιστεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, προσφέροντάς τους ελκυστικές δυνατότητες εκπαίδευσης, κατάρτισης, αναβάθμισης των δεξιοτήτων και απόκτησης νέων δεξιοτήτων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων ψηφιακών δεξιοτήτων, μέσω της δια ζώσης ή της εξ αποστάσεως μάθησης, ώστε να ενθαρρυνθούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε αυτές τις περιφέρειες· κατανοεί ότι οι περιφέρειες θα χρειαστούν τη συγκεντρωμένη υποστήριξη της Ένωσης και των κρατών μελών σε αυτήν την προσπάθεια·
43. ζητεί να ενισχυθεί η στήριξη των περιφερειών που αντιμετωπίζουν ισχυρή αύξηση του πληθυσμού τους, όπως η Μαγιότ και η Γαλλική Γουιάνα, με τη διάθεση επαρκών χρηματοδοτικών μέσων ώστε να είναι διασφαλισμένη η συνεχής παροχή των βασικών υπηρεσιών σε επαρκή ποσότητα αλλά και ποιότητα, ιδίως στους τομείς της παιδείας, της υγείας και των μεταφορών·
44. θεωρεί σκόπιμη τη συμμετοχή των περιφερειακών και τοπικών αρχών σε μακροπρόθεσμες πρωτοβουλίες συνεργατικής διακυβέρνησης και σχεδιασμού σε

διάφορα επίπεδα· ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαδώσουν ορθές πρακτικές σχετικά με τη χρήση και τα οφέλη αυτού του είδους διακυβέρνησης και εργαλείων σχεδιασμού για τη στήριξη της πολυκεντρικής ανάπτυξης, και να χρησιμοποιήσουν τις εκτιμήσεις εδαφικού αντικτύπου (EEA) για να σχεδιάσουν περαιτέρω ενωσιακές και εθνικές πολιτικές που επηρεάζουν τις δημογραφικές μεταβολές· επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο αυτό, τη μεγάλη σημασία της ενεργού και ουσιαστικής συμμετοχής των περιφερειών στον σχεδιασμό και τη διαχείριση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την ενίσχυση της αποδοτικότητας του μέσου·

45. φρονεί ότι η καινοτομία και η έρευνα μπορούν να έχουν θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις σε περιφερειακό επίπεδο· ενθαρρύνει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο να χρησιμοποιήσουν τον νέο Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το ΕΤΠΑ για να επενδύσουν στην επέκταση του ευρυζωνικού δικτύου προκειμένου να ενισχύσουν την ψηφιακή οικονομία και την οικονομία της γνώσης, καθώς και να παράσχουν πόρους, δημόσιες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και κίνητρα, προκειμένου να διατηρήσουν τους εργαζόμενους υψηλής ειδίκευσης για να αναπτύξουν ερευνητικά κέντρα στις διάφορες περιφέρειες, ώστε να αυξήσουν την ελκυστικότητα των ερημωμένων περιοχών, ιδίως για νέους ταλαντούχους ανθρώπους και επιχειρηματίες· ζητεί την περαιτέρω ανάπτυξη των συνεργειών μεταξύ των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», καθώς και άλλων πρωτοβουλιών όπως εκείνων που προωθεί το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας· θεωρεί, επιπλέον, ότι οι ελκυστικές φορολογικές πολιτικές για επιχειρηματικές επενδύσεις μέσω της παροχής μειωμένων φορολογικών συντελεστών για τις οικογένειες και φορολογικών κινήτρων για τους εργοδότες και τους αυτοαπασχολούμενους θα διευκόλυναν τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τις επενδυτικές ευκαιρίες· πιστεύει, επιπλέον, ότι θα μπορούσαν να εξεταστούν μέτρα που ενθαρρύνουν τις νέες οικογένειες να αγοράσουν την πρώτη τους κατοικία, καθώς και ένας υψηλότερος βαθμός ευελιξίας όσον αφορά τους κρατικούς κανόνες, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα πληθυσμιακής συρρίκνωσης·
46. ενθαρρύνει τις περιφέρειες να κεφαλαιοποιήσουν τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα όπως προσδιορίστηκαν τις στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης· συνιστά να αναπτυχθούν οι λεγόμενες «στρατηγικές όασης» με επίκεντρο τους πλέον επιτυχημένους, δυναμικούς και αναπτυσσόμενους τομείς, μέσω της αξιοποίησης του τοπικού δυναμικού ανάπτυξης της κάθε περιφέρειας· καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να επενδύσουν στην Πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων με εστίαση στην προσέλκυση νέων και καταρτισμένων εργαζόμενων, τη διατήρηση όσων απασχολούνται ήδη, την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας, και με τη χρήση τοπικών, εθνικών και ενωσιακών κινήτρων· υπογραμμίζει περαιτέρω τη σημασία της προώθησης μέτρων για την ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών, της ενεργού γήρανσης και των ευκαιριών που προσφέρονται μέσω της λεγόμενης «οικονομίας της τρίτης ηλικίας», ως κύρια στροφή πολιτικής για τις αγροτικές περιοχές, που μπορεί να μετατρέψει το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού σε ευκαιρία για την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών·
47. τονίζει την ανάγκη για μια ευρύτερη εδαφική προοπτική σύμφωνα με τον «Νέο Χάρτη της Λειψίας: Η μετασχηματιστική ισχύς των πόλεων για το κοινό καλό» και το «Εδαφικό θεματολόγιο για το 2030» για την ενίσχυση των αστικών δικτύων των

πόλεων ήσσονος σημασίας και των μικρότερων πόλεων, προκειμένου να αξιοποιηθεί το σημαντικό δυναμικό τους για τη στήριξη της εδαφικής, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής πέραν των άμεσων συνόρων τους, μέσω μεγαλύτερης αστικής-αγροτικής σύνδεσης, λειτουργικών ζωνών και περιφερειακής συνεργασίας·

48. καλεί την Επιτροπή να επικεντρωθεί στον συντονισμό των πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ για θέματα που σχετίζονται με τομείς λειτουργικής συνεργασίας σε διάφορα επίπεδα, όπως σε διασυνοριακό, μακροπεριφερειακό και αγροτικό-αστικό επίπεδο, με στόχο την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων·
49. επιμένει ότι οι επενδύσεις θα πρέπει να επικεντρωθούν στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών και στο ανθρώπινο κεφάλαιο, δεδομένου ότι αυτό έχει τη δυνατότητα να μειώσει τις αποστάσεις μεταξύ των χρηστών και να προσελκύσει εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης ώστε να αποφευχθεί το ψηφιακό χάσμα και να διασφαλιστεί η ψηφιακή συνοχή· τονίζει ότι είναι σημαντικό να χρηματοδοτηθούν υποδομές ΤΠΕ, να αναπτυχθούν και να υιοθετηθούν οι εν λόγω τεχνολογίες από ΜΜΕ και σχολεία σε αγροτικές, νησιωτικές, ορεινές και απομονωμένες περιοχές και περιφέρειες που βρίσκονται σε βιομηχανική μετάβαση, μεταξύ άλλων με χρηματοδότηση από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και κονδύλια της πολιτικής συνοχής γενικότερα· τονίζει ότι είναι σημαντικό να επιδιώκεται η ισότιμη και παράλληλη χρήση αυτών των τεχνολογιών στις περιφέρειες και τα κράτη μέλη, ώστε να μειωθεί περαιτέρω το χάσμα όσον αφορά την ελκυστικότητά τους και το ψηφιακό χάσμα·
50. αναγνωρίζει ότι οι «πόλεις-μαγνήτες» συμβάλλουν πρωτίστως στην οικοδόμηση περιφερειακών «πόλων ανάπτυξης»· υπογραμμίζει, ωστόσο, ότι οι πόλεις ήσσονος σημασίας διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη και, στο πλαίσιο αυτό, καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν στρατηγικές για την εναρμονισμένη ανάπτυξη αυτών των πόλεων·
51. θεωρεί ότι οι δήμοι θα πρέπει να προωθούν πρωτοβουλίες «ανοικτής καινοτομίας», που αξιοποιούν τις γνώσεις για την επιτάχυνση της διαδικασίας καινοτομίας και την ανάπτυξη μιας συνεργατικής προσέγγισης με τους σχετικούς εταίρους και ενδιαφερόμενους φορείς με σκοπό τη δημιουργία περιφερειακών οικοσυστημάτων καινοτομίας·
52. επισημαίνει τις δυνατότητες της γαλάζιας οικονομίας να αναστρέψει την αρνητική δημογραφική τάση στα μικρά νησιά και τις παράκτιες περιφέρειες της ΕΕ· τονίζει ότι η ορθή υλοποίηση δραστηριοτήτων της γαλάζιας οικονομίας, εάν παρακολουθούνται στενά για τον μετριασμό τυχόν αρνητικών περιβαλλοντικών εξωτερικών επιπτώσεων και την αύξηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών για ολόκληρη την αλυσίδα προστιθέμενης αξίας, συμπεριλαμβανομένων των μικρών επιχειρήσεων, των περιοχών της ενδοχώρας και των τοπικών κατοίκων, θα μπορούσε να συμβάλει στην καταπολέμηση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης στη νότια Ευρώπη, στην επέκταση των εσόδων από τις παράκτιες πόλεις στα αγροτικά χωριά, στην αύξηση της κοινωνικής ένταξης και στην επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία·
53. συνιστά, κατά περίπτωση, την επανεξέταση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων δημιουργώντας εκπαιδευτικές διαδρομές προς επαγγέλματα συμβατά με την τηλεργασία, σε συνδυασμό με πολιτικές για την

πρόληψη της διαρκούς φυγής εγκεφάλων από τις περιφέρειες προέλευσης· επιμένει ότι πρέπει να αξιοποιηθούν τα τοπικά και περιφερειακά πλεονεκτήματα, καθώς και να αναπτυχθούν τοπικές οικονομικές και κοινωνικές εγκαταστάσεις και προσαρμοσμένες λύσεις, όχι μόνο για την πρόληψη της φυγής εγκεφάλων, αλλά και για την αντιστροφή αυτού του φαινομένου· είναι της άποψης ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας των εργαζομένων, μπορεί να αποτελέσει έναν αποτελεσματικό τρόπο ανταλλαγής δεξιοτήτων και επαγγελματικών εμπειριών, ενίσχυσης των δεξιοτήτων των εργαζομένων και να τους κάνει πιο ανθεκτικούς στη μεταβαλλόμενη δυναμική της αγοράς εργασίας, συμβάλλοντας έτσι στην πρόληψη της φυγής εγκεφάλων· ενθαρρύνει τις περιφερειακές και τοπικές αρχές να διευκολύνουν την πρόσβαση στη διττή εκπαίδευση προκειμένου να βελτιωθεί η μετάβαση από την εκπαίδευση στην απασχόληση· θεωρεί, επιπλέον, την προώθηση πανευρωπαϊκών «στρατηγικών για τη διασπορά» που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση των διαδικασιών επιστροφής για όσους έχουν μεταβεί σε μια πιο ελκυστική περιφέρεια, με εστίαση στους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στους τομείς της γεωργίας και της αγροτικής οικονομίας, στους οποίους θα πρέπει να δοθούν κίνητρα προκειμένου να επιστρέψουν στην περιφέρειά τους μετά την αποφοίτησή για να συμβάλουν στην οικονομική βιωσιμότητα των αντίστοιχων περιφερειών προέλευσης·

54. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η πρωτοβουλία σχετικά με το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές περιλαμβάνει πρακτικές λύσεις και μέσα στήριξης για την περιφέρεια και την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών· πιστεύει ότι αυτό το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές θα πρέπει να εξελιχθεί σε ένα πραγματικό ευρωπαϊκό αγροτικό θεματολόγιο, με απτούς και συγκεκριμένους στόχους, και τη συμμετοχή όλων των σχετικών περιφερειακών και τοπικών παραγόντων, τόσο στην αρχιτεκτονική όσο και στην εφαρμογή του· πιστεύει, επιπλέον, ότι θα πρέπει να περιλαμβάνει μια στρατηγική για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου συνοδευόμενη από εργαλεία εκτίμησης επιπτώσεων· καλεί την Επιτροπή, σε συμφωνία με τα κράτη μέλη και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές, να προτείνει μια νέα συμφωνία για τη δημογραφική κατάσταση στην ΕΕ ως πολυεπίπεδη πολιτική προσέγγιση, που θα οδηγήσει σε μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τις δημογραφικές εξελίξεις· πιστεύει ότι τα δημογραφικά ζητήματα, όπως η συρρίκνωση και η γήρανση του πληθυσμού, θα πρέπει να συγκαταλέγονται μεταξύ των ζητημάτων που θα εξεταστούν κατά τη Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης·

ο

ο ο

55. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και τα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια των κρατών μελών.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Οι δημογραφικές τάσεις που αφορούν τη μετακίνηση από αγροτικές σε αστικές περιοχές, από λιγότερο ανεπτυγμένες σε ανεπτυγμένες εθνικές περιφέρειες, από την Ανατολή στη Δύση και από τη Νότια Ευρώπη στον Βορρά, έχουν ορατό αντίκτυπο στην κοινωνία της ΕΕ, επηρεάζοντας άμεσα τη ζωή των πολιτών της και των τοπικών κοινοτήτων με σημαντικές επιπτώσεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η δημογραφική συρρίκνωση αυξάνει τις υφιστάμενες ανισότητες με ορατό αντίκτυπο στην ποιότητα ζωής. Έχει επίσης άμεσο αντίκτυπο στην κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή της ΕΕ, καθιστώντας τελικά τις επενδύσεις της ΕΕ μη βιώσιμες, και διευρύνοντας το χάσμα μεταξύ περισσότερο ανεπτυγμένων και φτωχότερων περιφερειών.

Η συνεχιζόμενη κρίση στον τομέα της υγείας λόγω της νόσου COVID-19 θα έχει μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη δυναμική της αγοράς εργασίας· τα μέτρα αυτοαπομόνωσης και κοινωνικής αποστασιοποίησης έχουν αφήσει ορατές επιπτώσεις στην παραγωγή, τη ζήτηση και το εμπόριο, καθώς μείωσαν την οικονομική δραστηριότητα και οδήγησαν σε υψηλότερα επίπεδα ανεργίας και υψηλότερα δημόσια ελλείμματα. Ωστόσο, ο εισηγητής είναι της άποψης ότι η τρέχουσα πραγματικότητα μετά την πανδημία COVID-19 αποτελεί σημείο καμπής για τις δημογραφικές πολιτικές και έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη των αγροτικών και ερημωμένων περιοχών, δεδομένου ότι αυξάνεται το ενδιαφέρον των κατοίκων των πόλεων να μετακινηθούν σε αγροτικές περιοχές. Οι προτεραιότητες των ανθρώπων αλλάζουν, καθώς θέλουν περισσότερους υπαίθριους χώρους και έχουν πλέον την ευκαιρία και την ευελιξία να εργάζονται από το σπίτι.

Οι δημογραφικές εξελίξεις επηρεάζουν τις περιφέρειες της ΕΕ με πολλούς διαφορετικούς τρόπους και, ως εκ τούτου, δεν υπάρχει ενιαία περιγραφή αυτών των εξελίξεων· οι μετακινήσεις πληθυσμού έχουν θετικές και αρνητικές επιπτώσεις τόσο για τις περιφέρειες προέλευσης όσο και για τις περιφέρειες υποδοχής. Οι περιφέρειες προορισμού ενδέχεται να αντιμετωπίσουν προβλήματα όσον αφορά την ένταξη των μεταναστών, αλλά αποκομίζουν και τα πλεονεκτήματα της υποδοχής νέων και ειδικευμένων εργαζομένων. Οι περιφέρειες προέλευσης πλήττονται μεν από τον αυξανόμενο αριθμό οικογενειών που ζουν χωριστά, επωφελούνται δε από τα χρήματα που επιστρέφουν στις εν λόγω περιφέρειες.

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των δημογραφικών εξελίξεων, και μπορούν να προτείνουν προσαρμοσμένες λύσεις, ιδίως για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των μειονεκτουσών περιοχών που αντιμετωπίζουν σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα. Οι κοινότητες που πλήττονται περισσότερο βρίσκονται στις αγροτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές καθώς και στις μεταβιομηχανικές περιοχές και τις περιφέρειες υπό ενεργειακή και τεχνολογική μετάβαση.

Ο εισηγητής προτείνει μια έκθεση πρωτοβουλίας η οποία διαρθρώνεται σε τρία κύρια κεφάλαια που επιδιώκουν να παρουσιάσουν τις σημερινές προκλήσεις σε τοπικό, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο, τις πρακτικές λύσεις που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος από τις οικείες αρχές και τους ενδιαφερόμενους φορείς και, τέλος, τις συστάσεις πολιτικής που βασίζονται σε αυτά τα πορίσματα. Η έκθεση εξετάζει διάφορες λύσεις, όπως η αύξηση και η ενίσχυση της ελκυστικότητας των επενδύσεων στις εν λόγω περιφέρειες όσον αφορά τις υποδομές και τη συνεργασία δημόσιων και ιδιωτικών φορέων για την

αποδοτικότερη παροχή ποιοτικών υπηρεσιών σε αραιοκατοικημένες περιοχές και σε περιοχές με εξαιρετικά χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού.

Τα μέσα που προτείνει η Ένωση για την ανατροπή των αρνητικών εξελίξεων πρέπει να είναι απλά, ευέλικτα και ελκυστικά.

Εκτός από τα υφιστάμενα εργαλεία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε νέα μέτρα που καλύπτονται από την React EU για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19, καθώς και την πρωτοβουλία που αφορά το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές.

Ειδικότερα, ο εισηγητής επισημαίνει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της ανταγωνιστικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, επηρεάζει τη δημογραφική κατάσταση, γεγονός που έχει σημαντικές επιπτώσεις για τις περιφέρειες της ΕΕ και την οικονομική, κοινωνική και εδαφική τους συνοχή. Στο πλαίσιο αυτό, καταγράφονται δημογραφικές αντιθέσεις τόσο σε επίπεδο Ένωσης όσο και σε επίπεδο κρατών μελών. Παρατηρεί ότι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το επίπεδο εισοδήματος, τα ποσοστά απασχόλησης και γονιμότητας καθώς και η γήρανση του πληθυσμού είναι παράγοντες με άμεσο αντίκτυπο στη δημογραφική κατάσταση.

Η παρούσα έκθεση επικεντρώνεται ιδίως στην τοπική και περιφερειακή διάσταση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης σε ορισμένες περιοχές. Γενικά, οι αγροτικές, μεταβιομηχανικές και απομακρυσμένες περιοχές βρίσκονται αντιμέτωπες με ορισμένες ειδικές καταστάσεις: αντιμετωπίζουν σημαντική μείωση του πληθυσμού, καταγράφουν χαμηλότερα επίπεδα εισοδήματος από το εθνικό μέσο όρο ή τον μέσο όρο της ΕΕ, και αντιμετωπίζουν δυσκολίες εδαφικής ολοκλήρωσης με άλλες περιφέρειες, γεγονός που τις καθιστά περισσότερο εκτεθειμένες στον κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης· επισημαίνει ότι οι αγροτικές περιοχές αντιπροσωπεύουν σήμερα το 28 % του πληθυσμού της Ευρώπης αλλά το ποσοστό αυτό προβλέπεται ότι θα μειωθεί σημαντικά στο μέλλον.

Μεταξύ των παραγόντων δημογραφικής αλλαγής που αναγκάζουν τους κατοίκους των προαναφερθεισών περιοχών να τις εγκαταλείψουν ή αποθαρρύνουν άλλους από το να μετακινηθούν εκεί, είναι σημαντικό να αναφερθεί η έλλειψη υποδομών, για παράδειγμα, η έλλειψη ταχέως ευρυζωνικού διαδικτύου και η απουσία δικτύων μεταφορών, οι μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης, η δύσκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, και οι μειωμένες ευκαιρίες εκπαίδευσης που κάνουν δυσκολότερη την προσαρμογή στις προσκλήσεις των τεχνολογικών αλλαγών.

Επιπλέον, και οι αστικές περιοχές είναι εκτεθειμένες σε πληθυσμιακή συρρίκνωση καθώς, από το 1990, μία στις πέντε πόλεις στην Ευρώπη υφίσταται απώλειες πληθυσμού· επισημαίνει, ωστόσο, ότι η αστική συρρίκνωση δεν είναι πάντα μια συνεχής-γραμμική διαδικασία, αλλά μπορεί επίσης να είναι περιστασιακή ή προσωρινή, ανάλογα με το εδαφικό πλαίσιο.

Από την άλλη πλευρά, η υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού σε ορισμένες αστικές περιοχές έχει ήδη οδηγήσει σε παράπλευρες επιπτώσεις, όπως συμφόρηση, αύξηση του κόστους στέγασης και μεταφορών, ρύπανση, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και άτακτη αστική εξάπλωση, καθώς και σημαντικό κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού για ορισμένα τμήματα του πληθυσμού, με αποτέλεσμα οι τοπικές αρχές να μην είναι σε θέση να παρέχουν υπηρεσίες σε όλους τους κατοίκους των αστικών περιοχών.

Ο εισηγητής είναι της άποψης ότι οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ανάπτυξη εδαφικών στρατηγικών, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες και το δυναμικό των σχετικών περιοχών, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών, κοινωνικών και δημογραφικών τάσεων· υπενθυμίζει ότι οι στρατηγικές ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων αποτελούν χρήσιμο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αύξηση της προσβασιμότητας και της δημιουργίας θέσεων εργασίας. Το αστικό θεματολόγιο της ΕΕ είναι το κατάλληλο μέσο για τον προσδιορισμό σημαντικών θεμάτων προτεραιότητας και δράσεων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αστικές περιοχές.

Ο εισηγητής υπογραμμίζει την ανάγκη για περαιτέρω απλούστευση των μέσων της πολιτικής συνοχής προκειμένου να καταστεί ευκολότερη η χρήση τους, αλλά ταυτόχρονα τονίζει την ανάγκη διαχείρισης των χρηματοδοτικών πόρων και μεγιστοποίησης των συνεργειών μεταξύ των διαφόρων ταμείων της ΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό για την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διαδώσουν τις ορθές πρακτικές σχετικά με τη χρήση και τα οφέλη αυτού του είδους διακυβέρνησης και εργαλείων σχεδιασμού με στόχο τη στήριξη της πολυκεντρικής ανάπτυξης.

Επιπλέον, οι επενδύσεις στην τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν την απόσταση μεταξύ των χρηστών και να προσελκύσουν εργαζομένους υψηλής ειδίκευσης.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

προς την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

σχετικά με την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στις περιφέρειες της ΕΕ με τη χρήση
μέσων της πολιτικής για τη συνοχή
(2020/2039(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Elżbieta Rafalska

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η μέση ηλικία στην ΕΕ των 27 αυξήθηκε από 38,3 έτη το 2001 σε 43,1 έτη το 2018· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εργαζόμενος πληθυσμός συρρικνώνεται από το 2010 και οι προβλέψεις υποδηλώνουν συνεχή μείωση¹¹· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο εργαζόμενος πληθυσμός είναι πιθανό να μειωθεί κατά 18 % τα επόμενα 50 έτη¹²·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Ευρωπαίοι μπορούν να απολαύσουν μια μεγαλύτερης διάρκειας και υγιέστερη ζωή και ότι το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση έχει αυξηθεί κατά περίπου δέκα χρόνια τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες τις τελευταίες πέντε δεκαετίες· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2070 το προσδόκιμο ζωής προβλέπεται να φθάσει τα 86,1 έτη για τους άνδρες και τα 90,3 έτη για τις γυναίκες¹³· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αριθμός των εξαρτώμενων ατόμων και των ατόμων με αναπηρία αναμένεται να αυξηθεί, ενώ ο πληθυσμός γηράσκει· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο δείκτης εξάρτησης των ηλικιωμένων προβλέπεται να φτάσει το 62 % έως το 2030¹⁴· λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2014, σχεδόν το ήμισυ του ηλικιωμένου πληθυσμού ανέφερε δυσκολίες όσον αφορά κατά την πραγματοποίηση τουλάχιστον μίας προσωπικής φροντίδας ή οικιακής δραστηριότητας¹⁵·

---

¹¹ Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Demographic outlook of the European Union (Δημογραφική προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Μάρτιος 2020, σ. 3.

¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έκθεση για τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής, Ιούνιος 2020, σ. 15.

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έκθεση για τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής, Ιούνιος 2020, σ. 4.

¹⁴ Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Demographic outlook of the European Union (Δημογραφική προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης), Μάρτιος 2020, σ. 5-6.

¹⁵ Eurostat, Functional and activity limitations statistics (Στατιστικά στοιχεία σχετικά με περιορισμούς λειτουργίας και δραστηριότητας), Νοέμβριος 2019.

- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η φτώχεια των ηλικιωμένων ενδέχεται να δημιουργήσει όλο και περισσότερες ανησυχίες καθώς θα συνεχίζονται οι δημογραφικές τάσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2018, στην ΕΕ των 27, το 15,5 % των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω αντιμετώπιζαν τον κίνδυνο φτώχειας¹⁶· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να πληγούν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στα γηρατειά· λαμβάνοντας υπόψη ότι το προσδόκιμο ζωής των γυναικών κατά τη γέννηση είναι 5,5 έτη υψηλότερο από αυτό των ανδρών¹⁷· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γυναίκες επιβαρύνονται δυσανάλογα με την επίσημη και άτυπη φροντίδα των παιδιών, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία· λαμβάνοντας υπόψη ότι το ένα τρίτο των γυναικών ηλικίας μεταξύ 20 και 64 ετών δεν συμμετέχει σε αμειβόμενη εργασία λόγω οικογενειακών ή επαγγελματικών ευθυνών, σε σύγκριση με μόνο το 5 % των οικονομικά ανενεργών ανδρών¹⁸· λαμβάνοντας υπόψη ότι, το 2019, το ποσοστό των γυναικών που ζούσαν σε νοικοκυριό ενός ατόμου άγγιζε το 40 % και ήταν υπερδιπλάσιο του ποσοστού των ανδρών που ζούσαν μόνοι τους¹⁹·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημογραφική αλλαγή έχει σοβαρό αντίκτυπο στην κοινωνική, οικονομική και εδαφική συνοχή στην ΕΕ, ιδίως στις αγροτικές περιοχές και στις περιφέρειες που παρουσιάζουν ήδη καθυστέρηση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημογραφική συρρίκνωση σε ορισμένες περιοχές επιδεινώνει τις υπάρχουσες ανισότητες και υπονομεύει την ποιότητα ζωής των ανθρώπων· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανισότητες στην ΕΕ ενδέχεται να αναγκάσουν τους εργαζομένους να αναζητήσουν ευκαιρίες εργασίας σε διαφορετική περιφέρεια ή κράτος μέλος· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέσα της πολιτικής για τη συνοχή πρέπει να αντιμετωπίσουν τους πολλαπλούς παράγοντες που επηρεάζουν τη μετανάστευση προς πόλεις, άλλες περιφέρειες ή κράτη μέλη· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νέοι και οι γυναίκες συγκαταλέγονται κυρίως μεταξύ εκείνων που εγκαταλείπουν τις αγροτικές περιοχές και τις μειονεκτούσες περιοχές·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι τόσο η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων όσο και η εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση θα συνεχίσουν να έχουν αντίκτυπο στο μέγεθος του πληθυσμού σε ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η μετανάστευση και η διαρροή επιστημόνων προκαλούνται συχνά από κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες μεταξύ χωρών, τόσο εντός της Ένωσης όσο και μεταξύ της ΕΕ και τρίτων χωρών·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η γήρανση του πληθυσμού προκαλεί συρρίκνωση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας και μπορεί να οδηγήσει στη μείωση των δήμων και χωριών σε ολόκληρη την ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αποφάσεις για τη συγχώνευση δήμων και χωριών ή για την ενσωμάτωσή τους σε άλλους δήμους ή πόλεις μπορεί επίσης να έχουν ως αποτέλεσμα την πλήρη εξαφάνιση δήμων και χωριών· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι φιλόδοξες επενδύσεις και οι ποιοτικές θέσεις εργασίας και η βελτίωση της προσβασιμότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών και των υποδομών είναι ιδιαίτερα σημαντικές σε περιφέρειες που κινδυνεύουν από μείωση του πληθυσμού, προκειμένου να ενισχυθεί η οικονομική ανάκαμψη και η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητά τους

¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής, Ιούνιος 2020, σ. 22.

¹⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής, Ιούνιος 2020, σ. 7.

¹⁸ Δείκτης ισότητας των φύλων 2019 του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE). Ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, 2020, σ. 79.

¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση σχετικά με τις επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής, Ιούνιος 2020, σ. 11.

στην ενιαία αγορά και, συνεπώς, να αντιστραφούν οι αρνητικές δημογραφικές τάσεις·

- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 είναι πιθανό να επηρεάσει τις δημογραφικές τάσεις στην ΕΕ και ότι αποκάλυψε και πάλι την έλλειψη πολιτικών απαντήσεων στον αντίκτυπο των δημογραφικών αλλαγών στην ΕΕ, όπως η έλλειψη επαρκούς και προσιτής οικονομικά στέγασης, ποιοτικών εγκαταστάσεων φροντίδας και επαρκών υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης, όπως καταδεικνύουν και τα φαινόμενα ιατρικής απερίημωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρνητικές δημογραφικές τάσεις σημαίνουν ότι απαιτείται περισσότερη αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχή ανάκαμψη από την κρίση της νόσου COVID-19 και από μελλοντικές κρίσεις, καθώς και για τη δημιουργία πιο δίκαιων και ανθεκτικότερων κοινωνιών χωρίς αποκλεισμούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πανδημία COVID-19 έχει καταστήσει σαφή για μία ακόμη φορά τη σημασία της διασφάλισης και της προώθησης της αξιοπρέπειας των ηλικιωμένων και των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους στην ΕΕ·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ένταση και η ταχύτητα της δημογραφικής αλλαγής συνεπάγεται την άσκηση σημαντικών οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πιέσεων για τις κυβερνήσεις των κρατών μελών και τις τοπικές και περιφερειακές αρχές όσον αφορά την παροχή και διατήρηση δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών εκπαίδευσης, υγείας, κοινωνικής πρόνοιας, στέγασης, κοινωνικών υπηρεσιών, συντάξεων, δημόσιων υπηρεσιών και υποδομών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ηλικιωμένων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, χωρίς επαρκή πολιτική αντίδραση, αυτές οι πιέσεις θα οξυνθούν λόγω της μείωσης του ενεργού πληθυσμού και των υψηλότερων δεικτών εξάρτησης, καθώς και λόγω της αυξημένης συχνότητας εμφάνισης χρόνιων νόσων·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων απαιτεί συντονισμένη δράση και ένα ολοκληρωμένο σύνολο πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων στοχοθετημένων μέτρων στους τομείς της απασχόλησης, της κοινωνικής προστασίας, της υγείας και της επαγγελματικής ασφάλειας, της εκπαίδευσης και των δεξιοτήτων, οι οποίες χρειάζονται χρόνο για να διαμορφωθούν και να επιφέρουν αποτελέσματα· λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες αρνητικές επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής στις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο απαιτούν άμεση αντίδραση με τη στήριξη των μέσων της Ένωσης·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κατάλληλες υποδομές, οι οικονομικά προσιτές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, ιδίως στους τομείς της υγειονομικής περίθαλψης, της φροντίδας των ηλικιωμένων, της φροντίδας των παιδιών, της μακροχρόνιας φροντίδας και των κέντρων ημερήσιας φροντίδας, θα διαδραματίσουν καίριο ρόλο· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ρόλος της τηλεργασίας, της ψηφιακής εκπαίδευσης, της τηλεβοήθειας και της τηλεϊατρικής πρέπει πρώτα να αξιολογηθεί δεόντως και, στη συνέχεια, να αναπτυχθεί περαιτέρω και να εφαρμοστεί σωστά, προκειμένου να επεκταθεί η ανάπτυξή τους και να διασφαλιστεί η ποιότητα ζωής και η ασφάλεια των πολιτών· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να αναγνωριστεί η σημασία του προγράμματος για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία (EaSI) στη χρηματοδότηση έργων που σχετίζονται με τη μακροχρόνια φροντίδα· λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η γενική προσβασιμότητα σε προϊόντα και υπηρεσίες για οικογένειες, άτομα με ειδικές ανάγκες και ηλικιωμένους, σύμφωνα με την έννοια του καθολικού σχεδιασμού·

- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι είναι σημαντικό για την ΕΕ να ενσωματώσει τα δημογραφικά ζητήματα σε όλες τις πολιτικές της, μεταξύ άλλων εντάσσοντάς τα στις μακροπρόθεσμες προτεραιότητές της και στις γραμμές του προϋπολογισμού της, ιδίως στις πολιτικές της για τη βιομηχανική και τη βιώσιμη ανάπτυξη, και στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο, καθώς και να συλλέξει και να παρακολουθήσει αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα μεγάλης κλίμακας και να στηρίξει την έρευνα και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σε όλα τα επίπεδα, προκειμένου να προωθήσει την καλύτερη κατανόηση των δημογραφικών προκλήσεων, να προβλέψει τον αντίκτυπό τους στις τοπικές αγορές εργασίας και να αναπτύξει καινοτόμες, αποτελεσματικές και πράσινες πολιτικές λύσεις για τη διασφάλιση φιλικών προς τους ηλικιωμένους συνθηκών· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δημογραφικές προκλήσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν χωρίς την εφαρμογή μιας βιομηχανικής στρατηγικής της Ένωσης που να διασφαλίζει δημόσιες επενδύσεις, ποιοτικές θέσεις εργασίας, δημόσια έρευνα και καινοτομία, δημόσια εκπαίδευση που θα ενισχύει την ισότιμη ανάπτυξη και βιωσιμότητα· λαμβάνοντας υπόψη ότι στο ψήφισμά του της 15ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τη δημογραφική αλλαγή και τις συνέπειές της για τη μελλοντική πολιτική συνοχής της ΕΕ²⁰ και στο ψήφισμά του του της 14ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με την ανάπτυξη των μηχανισμών πολιτικής συνοχής ανά περιφέρεια για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών²¹, το Κοινοβούλιο ζήτησε τη χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της πολιτικής για τη συνοχή, ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που δημιουργεί η δημογραφική αλλαγή·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέσα της πολιτικής για τη συνοχή αποτελούν την κύρια πηγή δημοσίων επενδύσεων στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 8,5 % των κρατικών επενδύσεων κεφαλαίου στην ΕΕ, το 41 % στο επίπεδο της ΕΕ των 13 και ξεπερνώντας το 50 % σε ορισμένα άλλα κράτη μέλη²²·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νέοι ήδη επωμίστηκαν δυσανάλογο φορτίο στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση του 2008· λαμβάνοντας υπόψη ότι η καταπολέμηση της ανεργίας, ιδίως της ανεργίας των νέων και της μακροχρόνιας ανεργίας, της ανισότητας και του αποκλεισμού μεταξύ τόσο νέων όσο και ηλικιωμένων εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι περιφέρειες της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαθεσιμότητα θέσεων εργασίας και ευκαιριών, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια των φάσεων ανάκαμψης και ανασυγκρότησης, και οι υπηρεσίες υψηλής ποιότητας βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και ενισχύουν τις αγροτικές περιοχές, επιτρέποντάς τους έτσι να αντιμετωπίσουν την απερίημωση και τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία θα πρέπει να χρησιμοποιούνται πιο προορατικά για τη στήριξη των νέων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία και άλλων ευάλωτων ομάδων κατά την είσοδό τους ή την παραμονή τους στην αγορά εργασίας, καθώς και για την εξασφάλιση ποιοτικής απασχόλησης, με ιδιαίτερη έμφαση στις πλέον αραιοκατοικημένες αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η σημασία της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής δεν αναγνωρίζεται δεόντως· λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να διασφαλίζεται η στήριξη γονέων, παιδιών και οικογενειών, συμπεριλαμβανομένων

²⁰ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2011)0485.

²¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν, P8_TA(2017)0427.

²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δεδομένα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, Οκτώβριος 2018.

προσβάσιμων υποδομών παιδικής μέριμνας, ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας, βοήθειας για μονογονεϊκές οικογένειες και για γονείς με παιδιά με αναπηρίες, καθώς και η επαρκής οικονομική στήριξη κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας, πατρότητας και της γονικής άδειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η στήριξη αυτή μπορεί να συμβάλει στην αντιστροφή των αρνητικών δημογραφικών τάσεων·

- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι όλες οι πολιτικές που αντιμετωπίζουν τις δημογραφικές ευκαιρίες και προκλήσεις πρέπει να είναι τεκμηριωμένες, ανθρωποκεντρικές και να βασίζονται σε δικαιώματα, και, ιδίως, δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θίγουν τα ατομικά αναπαραγωγικά δικαιώματα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επενδύσεις στους τομείς της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας, της ισότητας των φύλων, των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και φροντίδας και των σχετικών υποδομών τους αποτελούν σημαντικά στοιχεία για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι απαγορεύονται οι διακρίσεις λόγω φύλου, θρησκευτικών πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και συνιστούν παραβίαση των θεμελιωδών αξιών της Ένωσης·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μια συντονισμένη προσέγγιση σε σχέση με τη δημογραφική αλλαγή, στο πλαίσιο των Συνθηκών, θα μπορούσε να είναι ύψιστης σημασίας για την αναστροφή των τρεχουσών αρνητικών δημογραφικών τάσεων και να προωθήσει την εδαφική, οικονομική και κοινωνική συνοχή και να μειώσει την ανεργία στην ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 174 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), θα πρέπει εν προκειμένω να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις περιφέρειες που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα δημογραφικά μειονεκτήματα· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αγροτικές περιοχές και ο αγροδιατροφικός τομέας αποτελούν σημαντικό στοιχείο για το σύνολο της κοινωνίας και για τη στήριξη μιας δυνατής και ανθεκτικής Ευρώπης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εργαζόμενοι στον γεωργικό τομέα σε αραιοκατοικημένες αγροτικές περιοχές και σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο απερήμωσης ενδέχεται να αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού²³·
- ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημογραφική αλλαγή θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως διαρθρωτική αλλαγή που πρέπει να είναι κοινωνικά βιώσιμη και να αναγνωρίζει, να εκτιμά και να αξιοποιεί το δυναμικό των ανθρώπων σε κάθε ηλικία και θα απαιτήσει, ως εκ τούτου, τη συμμετοχή των φορέων χάραξης πολιτικής σε όλα τα σχετικά επίπεδα, καθώς και τη συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών· λαμβάνοντας υπόψη ότι, εν προκειμένω, η γήρανση του πληθυσμού είναι μια ευκαιρία για την οικοδόμηση της οικονομίας της τρίτης ηλικίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημογραφική αλλαγή μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες και να αναδείξει την ανάγκη προώθησης νέων αναπτυξιακών προοπτικών, ιδίως για τις αγροτικές περιοχές, μέσω, μεταξύ άλλων, της ζήτησης για ποιοτικά τρόφιμα, της ανάπτυξης βιώσιμου τουρισμού και της ενίσχυσης της οικονομίας της τρίτης ηλικίας, της κοινωνικής καινοτομίας και των υποδομών·

---

²³ «Το 2015, λίγο περισσότερο από το ένα τέταρτο (25,5 %) του αγροτικού πληθυσμού αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ενώ σχετικά χαμηλότερα ποσοστά καταγράφηκαν για τους κατοίκους των πόλεων (24,0 %). Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat από το 2016, η τάση αυτή έχει επιδεινωθεί περαιτέρω, και σήμερα ένα υψηλότερο ποσοστό του πληθυσμού της ΕΕ των 28 που ζει σε αγροτικές περιοχές (σε σύγκριση με τις αστικές περιοχές) αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.» (Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Demographic outlook of the European Union, Μάρτιος 2020, σ. 16).

1. καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) και τους πόρους του ταμείου συνοχής για την ενίσχυση της ελκυστικότητας των περιοχών που αντιμετωπίζουν σοβαρά και μόνιμα δημογραφικά μειονεκτήματα, και ιδίως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το μελλοντικό ΕΚΤ +, για να αντιμετωπιστεί η δημογραφική αλλαγή με κοινωνικά δίκαιο τρόπο και με βάση τα δικαιώματα, με έμφαση στις ευάλωτες και μειονεκτούσες ομάδες, για να βελτιωθεί η ποιότητα και η προσβασιμότητα των δημόσιων χώρων για όλους· καλεί, επιπλέον, τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες για όλους, ιδίως για τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους, και να προωθήσουν προσβάσιμα, οικονομικά προσιτά και ανθεκτικά συστήματα υγειονομικής περίθαλψης στην ΕΕ· τονίζει ότι η επιτυχής ικανότητα απορρόφησης των ταμείων συνοχής σε περιφερειακό επίπεδο εξαρτάται επίσης σε μεγάλο βαθμό από εδαφικές, κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές προϋποθέσεις· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που χρηματοδοτούνται από τα ταμεία συνοχής είναι προσβάσιμα σε ευάλωτες ομάδες, σύμφωνα με την έννοια του καθολικού σχεδιασμού· υπενθυμίζει την ευθύνη των κρατών μελών για τις δικές τους δημόσιες υπηρεσίες·
2. τονίζει τη σημασία της προώθησης της κοινωνικής ένταξης μέσω της συνεργασίας μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών, των περιφερειακών και τοπικών αρχών και με τον τοπικό πληθυσμό κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών και ειδικών μέτρων, καθώς και σε όλα τα στάδια του προγραμματισμού, προκειμένου να βελτιωθεί ο σχεδιασμός και η απορρόφηση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)· υπογραμμίζει τη σημασία της διασφάλισης της πλήρους συμμετοχής των πολιτών στις δημοκρατικές διαδικασίες·
3. καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τους πόρους της RRF και του ΕΤΠΑ για τη στήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης και κινητικότητας, την αντιμετώπιση της απομόνωσης όσον αφορά τις μεταφορές και τη βελτίωση των ψηφιακών και τηλεπικοινωνιακών υποδομών, ιδίως της κινητής και ευρυζωνικής συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο, σε απερημωμένες, αγροτικές, περιφερειακές, απομακρυσμένες και εξόχως απόκεντρες περιοχές που είναι λιγότερο ανεπτυγμένες, έχουν υψηλά ποσοστά γήρανσης, υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων και αντιμετωπίζουν διαρροή εγκεφάλων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και να αυξηθεί ο αριθμός των ευκαιριών απασχόλησης· τονίζει ότι, για να μπορέσουν οι νέοι και οι ηλικιωμένοι να εργαστούν, να σπουδάσουν και να συμμετάσχουν ενεργά στη σύγχρονη κοινωνία, πρέπει να τους δοθεί η ευκαιρία να αποκτήσουν τις απαραίτητες ψηφιακές δεξιότητες· ενθαρρύνει, επομένως, την υποστήριξη πρωτοβουλιών ανάπτυξης, τις κοινωνικές υπηρεσίες και την ανάπτυξη ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε μικρές κοινότητες στις εν λόγω περιοχές·
4. καλεί τα κράτη μέλη να κινητοποιήσουν περισσότερο τους πόρους του ΕΚΤ και του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και να τους συνδυάσουν με εθνικές και τοπικές επενδύσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν ο κοινωνικός αποκλεισμός, η ενεργειακή φτώχεια και η υλική στέρηση, να καταπολεμηθούν αποτελεσματικά το ψηφιακό χάσμα και ο ψηφιακός αποκλεισμός, ιδίως στις αγροτικές περιοχές και μεταξύ των νέων, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία, και να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία και προγράμματα και σε οικονομικά προσιτές υποδομές επικοινωνίας· ζητεί επομένως προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές ευκαιρίες εκμάθησης ψηφιακών δεξιοτήτων με τρόπο προσαρμοσμένο στις ανάγκες των

ηλικιωμένων· επισημαίνει ότι αυτές οι πρωτοβουλίες έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας, όταν συνδέονται με ευκαιρίες ανταλλαγής μεταξύ γενεών· πιστεύει, στο πλαίσιο αυτό, ότι το δυναμικό της ψηφιοποίησης, της ρομποτοποίησης και της τεχνητής νοημοσύνης θα μπορούσε να διερευνηθεί και να προωθηθεί περαιτέρω, παράλληλα με τη διασφάλιση υψηλών δεοντολογικών προτύπων και την προάσπιση της άρσης των αποκλεισμών, προκειμένου να βελτιωθούν η αυτονομία και οι συνθήκες διαβίωσης και υγείας των ηλικιωμένων·

5. επισημαίνει την ανάγκη να στηριχθεί μια δίκαιη μετάβαση και εκτιμά πως ένας καλοσχεδιασμένος μηχανισμός δίκαιης μετάβασης, μαζί με ένα φιλόδοξο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, θα συνιστούσαν σημαντικό εργαλείο που θα διευκόλυνε τη μετάβαση και την επίτευξη φιλόδοξων κλιματικών στόχων, αντιμετωπίζοντας, ταυτόχρονα, τις κοινωνικές και εδαφικές επιπτώσεις·
6. χαιρετίζει την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία του μέσου REACT-EU που έχει σχεδιαστεί για την αύξηση του ποσού χρηματοδότησης για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους· εκφράζει, εντούτοις, σοβαρή ανησυχία για το γεγονός ότι αυτή η προσωρινή χρηματοδότηση δεν επαρκεί για την αντιμετώπιση της κοινωνικής διάστασης της κρίσης λόγω της νόσου COVID-19, συμπεριλαμβανομένων των πιο πιεστικών δημογραφικών προκλήσεων· εκφράζει δυσαρέσκεια για το γεγονός ότι δεν υπήρξε αύξηση των κονδυλίων για το ΕΚΤ+ στη συμφωνία για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027· υπογραμμίζει ότι για να αντιμετωπιστούν οι δημογραφικές προκλήσεις, οι περιφέρειες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν το ΕΚΤ με περισσότερο προορατικό τρόπο, ώστε να αντιμετωπίσουν την ανεργία των νέων και να δώσουν στους νέους την ευκαιρία να ξεκινήσουν τη σταδιοδρομία τους· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν προγράμματα κατάρτισης για νέους και την ανάπτυξη επιχειρηματικής νοοτροπίας·
7. τονίζει ότι οι περιφέρειες και οι δήμοι θα πρέπει να κάνουν πιο ενεργό χρήση των ΕΔΕΤ για την αντιμετώπιση της δημογραφικής αλλαγής, ιδίως με τη στήριξη της εκπαίδευσης, της διά βίου μάθησης, της αναβάθμισης των δεξιοτήτων και της επανειδίκευσης, καθώς και με την ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, προκειμένου να βοηθηθούν οι άνθρωποι να βρουν ποιοτικές θέσεις εργασίας και να καλύψουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, στηρίζοντας τις ΜΜΕ, δημιουργώντας ποιοτικές θέσεις εργασίας, μεταξύ άλλων σε αραιοκατοικημένες περιοχές και σε περιοχές που κινδυνεύουν από πληθυσμιακή συρρίκνωση, και ενισχύοντας το ανθρώπινο κεφάλαιο, την έρευνα και την ικανότητα καινοτομίας, καθώς και τα διαπεριφερειακά έργα, την ανταλλαγή πληροφοριών και την οικονομία της τρίτης ηλικίας· επικροτεί, εν προκειμένω το επικαιροποιημένο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη, το οποίο μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού σε περιοχές που υστερούν·
8. τονίζει ότι η γήρανση του πληθυσμού προσθέτει πίεση στις υπηρεσίες υγείας και μακροχρόνιας φροντίδας, οι οποίες σχεδιάστηκαν σε διαφορετικό δημογραφικό πλαίσιο και τώρα πρέπει να ανταποκριθούν στις ανάγκες υγείας και φροντίδας μιας κοινωνίας ηλικιωμένων· καλεί τα κράτη μέλη να αυξήσουν τις επενδύσεις σε βασισμένες στα δικαιώματα, ανθρωποκεντρικές και τεκμηριωμένες πολιτικές, σε εκστρατείες πρόληψης και προώθησης της υγείας, σε υποδομές, έγκαιρη διάγνωση και κοινωνική προστασία για μακροχρόνια περίθαλψη, προκειμένου να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη ζήτηση και να διασφαλίσουν ότι όλοι έχουν το δικαίωμα έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτική,

οικονομικά προσιτή, προληπτική και θεραπευτική υγειονομική περίθαλψη, όπως κατοχυρώνεται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων· τονίζει ότι κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή όλων των ενωσιακών πολιτικών και δραστηριοτήτων θα πρέπει να εξασφαλισθεί υψηλό επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας· καλεί τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις σε επαγγελματίες υγείας επενδύοντας σε δεξιότητες, δίνοντας αξία και στηρίζοντας τα επαγγέλματα υγειονομικής περίθαλψης και καθιστώντας τα πιο ελκυστικά και προσβάσιμα, με ιδιαίτερη έμφαση στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές·

9. υπογραμμίζει ότι η εφαρμογή του αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη και των αρχών σχετικά με το δικαίωμα στις ίσες ευκαιρίες, την υγεία, τη μακροχρόνια περίθαλψη και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, συντάξεις, στέγαση και βοήθεια για τους αστέγους, που περιλαμβάνονται στον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, είναι απαραίτητη για την καταπολέμηση των συνεπειών των δημογραφικών αλλαγών· ζητεί επιπλέον τη χρήση κονδυλίων της Ένωσης για τη διασφάλιση της πρόσβασης στην υγεία για όλους, προωθώντας την εγκατάσταση ιατρών και τη συντήρηση νοσοκομείων σε αγροτικές περιοχές·
10. πιστεύει ότι τα ταμεία συνοχής θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της ενεργού γήρανσης, ιδίως μέσω πρωτοβουλιών κοινωνικής καινοτομίας που στοχεύουν, μεταξύ άλλων, στη διευκόλυνση της απασχόλησης των ηλικιωμένων, στην επικαιροποίηση των δεξιοτήτων τους, στη διασφάλιση της αυτονομίας τους και στην ενθάρρυνση των ανταλλαγών μεταξύ γενεών· καλεί την Επιτροπή να εντείνει τις δεσμεύσεις της, στις οποίες περιλαμβάνεται το προγράμματα «Αυτόνομη διαβίωση υποβοηθούμενη από το περιβάλλον», μια σημαντική πρωτοβουλία για την προώθηση της οικονομίας της τρίτης ηλικίας στην ΕΕ, ώστε να δοθεί η δυνατότητα σε ηλικιωμένους και εξαρτώμενα άτομα να ζουν περισσότερο στο σπίτι στο οικείο περιβάλλον τους, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης οικιακού αυτοματισμού, ανθρωποκεντρικών ΤΠΕ, τεχνητής νοημοσύνης και της συνεχούς ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών σε ολόκληρη την ΕΕ·
11. ζητεί ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο στρατηγικής για τη φροντίδα, το οποίο να εγγυάται ποιοτικές και μακροπρόθεσμες υπηρεσίες φροντίδας και να επιτρέπει την ευρύτερη χρήση της ποιοτικής και ασφαλούς τηλεφροντίδας και τηλεϊατρικής, βάσει κοινών δεοντολογικών προτύπων, παρέχοντας στους επαγγελματίες της φροντίδας νομικές διασφαλίσεις και καθορίζοντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την κατάρτιση, με σκοπό την εξασφάλιση φροντίδας και πρωτοβάθμιας φροντίδας για όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας, σε οποιαδήποτε γεωγραφική περιοχή· καλεί τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν την αξία της άτυπης φροντίδας και να βελτιώσουν την κοινωνική προστασία και υποστήριξη για τους άτυπους φροντιστές· καλεί την Επιτροπή να εκπονήσει και να εγκρίνει έναν ευρωπαϊκό χάρτη δικαιωμάτων των ηλικιωμένων βάσει του άρθρου 25 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
12. ζητεί μια οδηγία πλαίσιο για τη μακροχρόνια περίθαλψη που θα καθορίζει θεμελιώδεις αρχές και θα παρέχει κριτήρια βάσει αποδεικτικών στοιχείων για προσβάσιμες ποιοτικές υπηρεσίες μακροχρόνιας περίθαλψης και υποστήριξης σε ολόκληρη την ΕΕ και θα διευκολύνει επίσης την εφαρμογή εναλλακτικών προσεγγίσεων, προωθώντας τη μετάβαση σε ανθρωποκεντρικές υπηρεσίες με βάση την κοινότητα·
13. τονίζει ότι η δίκαιη και υγιής ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής

πρέπει να είναι εγγυημένη για όλους· ζητεί η αντιμετώπιση της φτώχειας στην εργασία να γίνει μία από τις κορυφαίες προτεραιότητες της ΕΕ·

14. υπογραμμίζει την ανάγκη αντιμετώπισης του δείκτη εξάρτησης των ηλικιωμένων μέσω της μείωσης της μακροχρόνιας ανεργίας, της φτώχειας στην εργασία και της ανεργίας μεταξύ των νέων και των ηλικιωμένων· υπενθυμίζει ότι η καθολική πρόσβαση σε οικονομικά προσιτές υπηρεσίες φροντίδας παιδιών και σε άλλες υπηρεσίες φροντίδας και υποστήριξης αποτελεί προϋπόθεση για πολλούς ανθρώπους, ιδίως για γυναίκες και μόνους γονείς, ώστε να γίνουν ή να παραμείνουν οικονομικά ενεργοί και να εξασφαλίσουν υγιή ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και επαγγελματικής ζωής·
15. εκφράζει την ανησυχία του για τις μεταναστευτικές ροές των νέων στην ΕΕ από αγροτικές προς αστικές περιοχές και προς τρίτες χώρες· τονίζει ότι, για την αντιμετώπιση αυτών των μορφών μετανάστευσης και για την πρόληψη της μείωσης του ενεργού πληθυσμού, είναι σημαντικό να παρέχονται ευκαιρίες στους νέους στις χώρες καταγωγής τους· σημειώνει ότι εάν αυτή η κατάσταση δεν αντιμετωπιστεί σωστά, οποιαδήποτε πιθανή αύξηση των ποσοστών γεννήσεων θα οδηγήσει σε αύξηση της μετανάστευσης·
16. παροτρύνει τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές προκειμένου να στηρίζουν τους νέους ώστε να ζουν ανεξάρτητα και να τους προσφέρουν παροχές όπως στεγαστικά επιδόματα και προτιμησιακά δάνεια· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να αναγνωρίσουν τη σημασία των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών όσον αφορά την ποικιλομορφία τους, και να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους μέσω της βελτίωσης της συνδεσιμότητάς τους και της τόνωσης των επενδύσεων στην τοπική οικονομία, της προώθησης της επιχειρηματικότητας και της περαιτέρω χειραφέτησης των γυναικών που ζουν στις περιοχές αυτές· τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, καθώς και με τη διασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την προώθηση φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών· αναγνωρίζει τον εξέχοντα ρόλο που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν η πολιτική συνοχής και η κοινή γεωργική πολιτική στην ενθάρρυνση και την ενίσχυση της απασχολησιμότητας και της ένταξης των γυναικών σε αυτές τις περιοχές· καλεί τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, ιδίως επενδύοντας σε κατάλληλες οδούς πρόσβασης, ευρυζωνικό διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας και ζωτικούς και επαρκείς πόρους και υλικά για τα σχολεία, συμπεριλαμβανομένου του επικαιροποιημένου τεχνολογικού εξοπλισμού στα σχολεία, τα νοσοκομεία και σε όλες τις άλλες σχετικές υπηρεσίες, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη αποτελεσματικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς και στην προώθηση κοινωνικών, πολιτιστικών και αθλητικών δραστηριοτήτων που ενθαρρύνουν έναν πιο υγιεινό τρόπο ζωής και προωθούν μια καλύτερη ποιότητα ζωής με πιο προσιτό οικονομικά τρόπο·
17. υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν οι αρνητικές επιπτώσεις της δημογραφικής αλλαγής με τρόπο βασισμένο στα δικαιώματα και κοινωνικά δίκαιο, σύμφωνα με τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, ιδίως με εκείνες που αφορούν το δικαίωμα σε ίσες ευκαιρίες, την υγεία, την ένταξη ατόμων με αναπηρία, τη μακροχρόνια φροντίδα και την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, το εισόδημα γήρατος και τις συντάξεις, τη στέγαση και τη βοήθεια για τους άστεγους, που είναι απαραίτητες για τη στήριξη της ποιότητας ζωής των ατόμων κάθε ηλικίας σε τοπικό επίπεδο· καλεί, επιπλέον, την Επιτροπή να αναπτύξει μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τη δημογραφική αλλαγή που προβλέπει μια συνολική και ολοκληρωμένη

προσέγγιση για την αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων και μειονεκτημάτων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 174 της ΣΛΕΕ, διασφαλίζοντας έτσι την οικονομία, την κοινωνική ένταξη των ευάλωτων ομάδων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις περιφέρειες της ΕΕ· τονίζει, στο πλαίσιο αυτό, τη σημασία επαρκών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων για την καλύτερη κάλυψη της κατάστασης διαβίωσης και εργασίας των ηλικιωμένων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που ζουν σε εγκαταστάσεις φροντίδας και των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω· πιστεύει ότι η ενισχυμένη συνεργασία θα μπορούσε να αποτελέσει κατάλληλο μηχανισμό για τη χάραξη και την εφαρμογή αυτής της στρατηγικής και καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη προς τον σκοπό αυτόν·

18. επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς τα κράτη μέλη να εγκρίνουν, χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση, το σχέδιο οδηγίας του Συμβουλίου για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης των προσώπων ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού (COM/2008/0426 τελικό)·
19. καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει την υποστήριξή της στις πολιτικές μετανάστευσης και ένταξης των εθνικών και τοπικών αρχών, ιδίως μέσω του συντονισμού της πολιτικής, της ανταλλαγής γνώσεων και της χρηματοδοτικής στήριξης· καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση των μεταναστών στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας, ιδίως για τις γυναίκες μετανάστριες·
20. υπογραμμίζει ότι οι πολιτικές για την απασχόληση και άλλες σχετικές πολιτικές πρέπει να περιλαμβάνουν εκπροσώπους των εργαζομένων και συνδικάτα, για να διασφαλίζεται ότι τα συμφέροντα των εργαζομένων βρίσκονται στον πυρήνα τους· υπογραμμίζει ότι είναι ανάγκη να προωθηθούν οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και να αυξηθεί η κάλυψη της συλλογικής διαπραγματεύσεως, ώστε να εξασφαλιστούν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας για όλους· υπογραμμίζει τη σημασία της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία, του φιλικού προς τους ηλικιωμένους εργασιακού περιβάλλοντος, καθώς και του διαρκούς επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων των εργαζομένων, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι μπορούν να εργαστούν έως ότου φτάσουν στη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης· επαναλαμβάνει την ανάγκη να καλυφθεί το κενό απασχόλησης μεταξύ των φύλων, καθώς και το χάσμα στις αμοιβές και τις συντάξεις· ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν τα ταμεία συνοχής για τη βελτίωση του επιπέδου απασχόλησης και της ένταξης των γυναικών, ιδίως σε λιγότερο ανεπτυγμένες και αγροτικές περιοχές, και με έμφαση στις ανάγκες των γυναικών που επιστρέφουν στην αγορά εργασίας σε μεγαλύτερη ηλικία·
21. υπογραμμίζει την ανάγκη για υπηρεσίες υποστήριξης και παροχής συμβουλών που παρέχουν στους ανθρώπους μια οπτική ολόκληρου του κύκλου της ζωής και αντιμετωπίζουν τις διαρθρωτικές ηλικιακές διακρίσεις, ειδικά στην απασχόληση· ζητεί την παροχή στήριξης στις εθνικές δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και στο ευρωπαϊκό δίκτυο δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, ιδίως στις προσπάθειές τους να υποστηρίξουν μακροχρόνια ανενεργά και ηλικιωμένα άτομα που αναζητούν εργασία· υπογραμμίζει την ανάγκη διασφάλισης της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης των εργαζομένων με αναπηρία και της καταπολέμησης κάθε μορφής διακρίσεων για την επίτευξη μιας αγοράς εργασίας χωρίς αποκλεισμούς· τονίζει την ύψιστη σημασία που έχουν οι εταιρείες σε ολόκληρη την ΕΕ, οι οποίες στηρίζουν την ευρύτερη χρήση συστημάτων τηλεργασίας, τα οποία μπορούν να χρησιμεύσουν ως εργαλείο για τη διατήρηση των επιχειρήσεων, την ενίσχυση των τοπικών κοινοτήτων και την

αντιμετώπιση της εγκατάλειψης της υπαίθρου, μεταβάλλοντας έτσι θετικά τις δημογραφικές τάσεις και περιορίζοντας τη διαρροή εγκεφάλων· καλεί την Επιτροπή να προτείνει νομοθετικό πλαίσιο ενόψει της ρύθμισης των όρων της τηλεργασίας σε ολόκληρη την ΕΕ και να διασφαλίσει αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και απασχόλησης στην ψηφιακή οικονομία.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	1.12.2020						
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">44</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">9</td> </tr> </table>	+:	44	-:	2	0:	9
+:	44						
-:	2						
0:	9						
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlani, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Andrea Bocskor, Milan Brglez, Sylvie Brunet, David Casa, Leila Chaibi, Margarita de la Pisa Carrión, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Furlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Adam Kósa, Στέλιος Κυμπουρόπουλος, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Radka Maxová, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Yana Toom, Marie-Pierre Vedrenne, Marianne Vind, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský						
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Alex Agius Saliba, Marc Botenga, José Gusmão, Eugenia Rodríguez Palop						

ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

44	+
ECR	Helmut Geuking, Lucia Ďuriš Nicholsonová
GUE/NGL	Marc Botenga, Leila Chaibi, José Gusmão, Eugenia Rodríguez Palop
NI	Daniela Rondinelli
PPE	Andrea Bocskor, David Casa, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Radan Kanev, Στέλιος Κυμπουρόπουλος, Ādám Kósa, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Abir Al-Sahlani, Atidzhe Alieva-Veli, Radka Maxová, Dragoş Pîslaru, Monica Semedo, Yana Toom
S&D	Alex Agius Saliba, Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Marianne Vind
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Ždanoka

2	-
ID	Nicolaus Fest, Guido Reil

9	0
ECR	Elżbieta Rafalska, Beata Szydło, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Dominique Bilde, France Jamet, Elena Lizzi, Stefania Zambelli
Renew	Sylvie Brunet, Marie-Pierre Vedrenne

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή

7.12.2020

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ

προς την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης

σχετικά με την ανατροπή των δημογραφικών εξελίξεων στις περιφέρειες της ΕΕ με τη χρήση μέσων της πολιτικής για τη συνοχή (2020/2039(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Mazaly Aguilar

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου καλεί την Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- έχοντας υπόψη την έκθεση που ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 17 Ιουνίου 2020 σχετικά με τον αντίκτυπο της δημογραφικής αλλαγής στην Ευρώπη,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του της 14ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με την ανάπτυξη των μηχανισμών πολιτικής συνοχής ανά περιφέρεια για την αντιμετώπιση των δημογραφικών αλλαγών¹,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περιφέρειες της Ευρώπης αντιμετωπίζουν σήμερα σημαντικές δημογραφικές αλλαγές, όπως η υπογεννητικότητα, η υψηλή θνησιμότητα, η γήρανση του πληθυσμού και η συνεχής εγκατάλειψη της υπαίθρου·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αγροτικές και οι μειονεκτούσες περιφέρειες συχνά δεν είναι σε θέση να αποκτήσουν τους ίδιους οικονομικούς δείκτες για μια δεδομένη χρονική περίοδο με άλλες περιφέρειες, γεγονός που σε ορισμένες περιπτώσεις φαίνεται να δημιουργεί προβλήματα κατά την υποβολή αίτησης για στήριξη·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εργαζόμενοι στον τομέα της γεωργίας σε αγροτικές περιοχές, ιδίως εκείνοι που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές, πλήττονται από δημογραφικά μειονεκτήματα και αντιμετωπίζουν εξαιρετικά υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αγροτικές περιοχές που πλήττονται από τον αποπληθυσμό ενδέχεται να αντιμετωπίσουν εγκατάλειψη της γης και αυξημένο κίνδυνο δασικών

---

¹ Κείμενα που εγκρίθηκαν P8_TA(2017)0427.

πυρκαγιών, καθώς και δυσκολίες στην οικονομική τους ανάκαμψη².

- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι, πέραν των ήδη εδραιωμένων ζητημάτων και τάσεων, μέσα από το πρίσμα της πανδημίας πρέπει να επανεξεταστούν οι πολιτικές και τα μέσα αντιμετώπισης του δημογραφικού προβλήματος που εστιάζουν κυρίως στην υπογεννητικότητα και την εγκατάλειψη της υπαίθρου, ιδίως στις πιο αραιοκατοικημένες και ευάλωτες περιοχές της Ένωσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να ενθαρρυνθούν στην Ευρώπη οι πολιτικές για υψηλότερα ποσοστά γεννήσεων·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ζητήματα που σχετίζονται με τις δημογραφικές αλλαγές και τον αποπληθυσμό επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό τις αγροτικές, περιφερειακές και αραιοκατοικημένες περιοχές και τα νησιά και έχουν αρνητικό αντίκτυπο στη γήρανση του πληθυσμού, την ανανέωση των γενεών και τη γεωργική ανάπτυξη·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πολιτική συνοχής της ΕΕ συμβάλλει καθοριστικά στην επίτευξη των στόχων της ψηφιακής ενιαίας αγοράς στην πράξη, ιδίως μέσω σημαντικών χρηματοδοτικών κονδυλίων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αγροτικές περιοχές αποτελούν το 44 % της συνολικής έκτασης της Ένωσης·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα από τα κύρια ζητήματα που επηρεάζουν τις αγροτικές οικονομίες είναι η φθίνουσα ποσόστωση της γεωργίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με στοιχεία, μόνο το 10,7 % των γεωργών της ΕΕ είναι ηλικίας 40 ετών ή νεότεροι και ότι ο αγροτικός πληθυσμός γηράσκει, γεγονός που θα έχει αντίκτυπο στον γεωργικό τομέα·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι ανάγκες των αγροτικών περιοχών ενόψει της δημογραφικής αλλαγής πρέπει να αντιμετωπιστούν με πιο συντονισμένο και αποτελεσματικό τρόπο·
1. επισημαίνει τη σοβαρότητα του δημογραφικού προβλήματος και τη σύνδεσή του με την κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα· θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες και μελλοντοστραφείς επενδύσεις στις αγροτικές περιοχές, για παράδειγμα μέσω της ανάπτυξης βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και περιφερειακών αγορών τροφίμων·
  2. τονίζει το γεγονός ότι οι ανισότητες στην πρόσβαση σε γη, οι άμεσες πληρωμές και η στήριξη της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ), τόσο μεταξύ όσο και εντός των κρατών μελών, συγκαταλέγονται μεταξύ των θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν προκειμένου να δοθεί τέλος στην παρακμή των περιφερειών, να επιτραπεί να συνταξιοδοτηθούν από τη γεωργία οι μεγαλύτεροι σε ηλικία άνθρωποι και να ενθαρρυνθούν οι νέοι να ξεκινήσουν την απασχόληση στις γεωργικές δραστηριότητες·
  3. αναμένει την ανάπτυξη νέων κοινωνικών προγραμμάτων συνοχής, όπως δοκιμαστικών σχεδίων βασικού εισοδήματος σε αγροτικές περιοχές·
  4. τονίζει πόσο σημαντική είναι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας υπηρεσιών στις

---

²Forest fires — Sparking fire smart policies in the EU (Δασικές πυρκαγιές - Πυροδοτώντας έξυπνες πολιτικές σχετικά με τις πυρκαγιές στην ΕΕ), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018).

περιφέρειες, δεδομένου ότι η παρακμή τους ωθεί τους ηλικιωμένους να συνταξιοδοτηθούν πρόωρα και να μετακομίσουν στις πόλεις, όπου η πρόσβαση σε υπηρεσίες είναι εύκολη·

5. τονίζει ότι ο συνεχιζόμενος αποπληθυσμός στις αγροτικές περιοχές, που οδηγεί σε δυσκολίες ως προς την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες και την παροχή επαρκούς υγειονομικής κάλυψης, δεν έχει μόνο σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, αλλά δημιουργεί και τεράστια προβλήματα για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που απαριθμούνται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και σε άλλες πολιτικές της ΕΕ, όπως η ΚΓΠ και η πολιτική συνοχής· επιμένει ότι οι επενδύσεις που καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη δημογραφικούς παράγοντες·
6. παροτρύνει την Επιτροπή να λάβει, κατά την εκπόνηση των πολιτικών κατευθυντήριων γραμμών για τη στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και τη στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, πρακτικά μέτρα για τη διατήρηση του αγροτικού πληθυσμού σε συντονισμό με τα κράτη μέλη και τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, συμβάλλοντας έτσι στη διασφάλιση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, και να καταστήσει τις αγροτικές περιοχές ελκυστικότερες για τους ειδικευμένους εργαζόμενους, ιδίως σε διαρθρωτικά ασθενέστερες περιφέρειες, ειδικότερα μέσω της αναπροσαρμογής των γεωργικών δραστηριοτήτων στις περιφέρειές μας·
7. καλεί την Επιτροπή να αξιοποιήσει και τις δύο στρατηγικές για να βελτιώσει την εικόνα που δίνουν ο γεωργικός τομέας και οι αγροτικές περιοχές, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη ότι η έλλειψη γνώσεων σχετικά με τη γεωργία ευθύνεται για ορισμένες παρανοήσεις όσον αφορά το έργο των γεωργών και τη συμβολή τους στο περιβάλλον·
8. παροτρύνει την Επιτροπή να αναπτύξει τοπικές οικονομίες που θα δημιουργήσουν ευκαιρίες απασχόλησης·
9. ζητεί να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τις επιχειρήσεις και τις διοικήσεις, με λιγότερες απαιτήσεις και μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου, που θα οδηγήσει, επομένως, στη βελτίωση των συνθηκών όσον αφορά το πλαίσιο για επιτυχημένη χρηματοδότηση στην πράξη και στη μείωση των φραγμών για τις επενδύσεις·
10. αναγνωρίζει τις μεγάλες δυνατότητες της κυκλικής οικονομίας και της βιοοικονομίας για την επίτευξη ενός αποδοτικότερου αγροδιατροφικού τομέα· ζητεί τη θέσπιση κανονιστικών διατάξεων που θα λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες της γεωργίας προκειμένου να δημιουργηθούν νέες ευκαιρίες στις αγροτικές περιοχές μέσω της στήριξης των νέων, της μείωσης της γραφειοκρατίας και της προώθησης της ψηφιοποίησης και της επιχειρηματικότητας·
11. υπογραμμίζει τον θεμελιώδη ρόλο της ΚΓΠ στη διατήρηση και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον αγροτικό και γεωργικό τομέα, αλλά αναγνωρίζει τους περιορισμούς της· ζητεί, ως εκ τούτου, να αξιοποιηθούν αποτελεσματικότερα οι πόροι της πολιτικής συνοχής και το νέο ταμείο ανάκαμψης της Ένωσης για την κάλυψη των αναγκών των αγροτικών περιοχών, με την εδραίωση των προσπαθειών στον τομέα αυτόν και την αναζήτηση νέων μορφών συνεργασίας·
12. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι δίνεται προτεραιότητα στη δημιουργία

ευκαιριών για την αγορά εργασίας, στη στήριξη της ενεργειακής μετάβασης και στην ανάπτυξη υποδομών μεταφορών και ευρυζωνικών υποδομών, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι διαρθρωτικές προκλήσεις που αποτελούν τις κύριες αιτίες της μετανάστευσης από τις αγροτικές περιοχές·

13. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι η μελλοντική δημοσίευση που θα παρουσιάζει το μακροπρόθεσμο όραμά της για τις αγροτικές περιοχές θα περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση του ρόλου της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της δασοκομίας ως βασικών πυλώνων της αγροτικής οικονομίας·
14. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη βελτίωση του τρόπου με τον οποίον κοινοποιούνται και δημοσιεύονται ο θετικός αντίκτυπος και τα επιτυχημένα αποτελέσματα της πολιτικής συνοχής στην ΕΕ·
15. υπογραμμίζει τις δυνατότητες της βιώσιμης γεωργίας όσον αφορά τη δημιουργία αξιοπρεπών και μακροπρόθεσμων θέσεων εργασίας σε αγροτικές περιοχές·
16. τονίζει την ανάγκη προώθησης και ανάπτυξης έργων για την προώθηση της επιστροφής των νέων στις αγροτικές περιοχές μέσω της στήριξης της απασχόλησης των νέων, της ψηφιακής συνδεσιμότητας και της επιχειρηματικότητας με τη χρήση βέλτιστων πρακτικών από τα κράτη μέλη·
17. αναγνωρίζει ότι οι πολιτικές για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των δημογραφικών προκλήσεων είναι εκείνες με τις οποίες επιδιώκονται μακροπρόθεσμοι στόχοι και οι οποίες προκύπτουν από διαβουλεύσεις με τοπικούς συμφεροντούχους και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών·
18. επισημαίνει ότι, παρά τις επανειλημμένες δηλώσεις της Επιτροπής, εξακολουθεί να απουσιάζει μια μακροπρόθεσμη στρατηγική που θα επιτρέψει στις αγροτικές περιοχές να αντιμετωπίσουν τις δημογραφικές προκλήσεις, την απειλή της φτώχειας και την περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες·
19. καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη τα δημογραφικά ζητήματα ως αναπόσπαστο μέρος όλων των μέσων της πολιτικής συνοχής· τονίζει τη σημασία του συντονισμού των ενωσιακών πρωτοβουλιών με στρατηγικές που υιοθετούνται από τα κράτη μέλη ως αντίδραση στο δημογραφικό πρόβλημα·
20. θεωρεί ότι οι νέες στρατηγικές της ΚΓΠ θα πρέπει να είναι ευέλικτες και να περιλαμβάνουν μέσα που έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να στηρίζουν την ψηφιοποίηση, την αγροτική κινητικότητα και την ανάπτυξη έξυπνων χωριών·
21. υπογραμμίζει ότι η πολιτική συνοχής πρέπει να επικεντρώνεται πιο αποφασιστικά στην καινοτομία στις αγροτικές περιοχές· τονίζει ότι οι πόροι της ΚΓΠ πρέπει να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο μιας συντονισμένης προσπάθειας για να βοηθηθούν οι οικογενειακές γεωργικές εκμεταλλεύσεις προκειμένου να επωφεληθούν από την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες·
22. τονίζει ότι τα μέτρα για τη διασφάλιση της οικονομικής αποδοτικότητας της γεωργίας είναι απαραίτητα για την επιτυχία των δημογραφικών πολιτικών που έχουν σχεδιαστεί για να δώσουν νέα ζώη στις αγροτικές κοινότητες και να τις καταστήσουν ελκυστικές για τις νεότερες γενιές·

23. ζητεί πιο φιλόδοξα μέτρα σε πολιτικό επίπεδο για την προώθηση της ανανέωσης των γενεών σε αυτόν τον τομέα μέσω ουσιαστικών αλλαγών όσον αφορά τους όρους πρόσβασης σε γη και σε πιστώσεις· επιδιώκει ολοκληρωμένη ενωσιακή στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας, μέσω της έγκρισης πολιτικών πέραν της ΚΓΠ η οποία πρέπει να αντιμετωπίσει περισσότερους στόχους με μικρότερη χρηματοδότηση·
24. θεωρεί ότι, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η πιο αποτελεσματική ένταξη των γεωργών νεαρής ηλικίας και των νεοεισερχόμενων στη γεωργική δραστηριότητα, επιβάλλεται να διευκολυνθεί η μεταβίβαση των επιχειρήσεων με τη μείωση της γραφειοκρατίας και την εξασφάλιση αξιοπρεπών όρων για τους γεωργούς οι οποίοι συνταξιοδοτούνται·
25. αναγνωρίζει τον βασικό ρόλο των γυναικών στη γεωργία· ζητεί να ληφθούν μέτρα στις αγροτικές περιοχές προκειμένου να καταστεί ευκολότερο για τις γυναίκες όλων των ηλικιών να παραμένουν στο άμεσο περιβάλλον τους και να συνεισφέρουν έτσι στην αναζωογόνηση και την περαιτέρω ανάπτυξη των εν λόγω περιοχών·
26. υποστηρίζει πρωτοβουλίες για βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής απασχόλησης μέσω της διαφοροποίησης και της καινοτομίας· παρατηρεί ότι ο στόχος αυτός θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα στο πλαίσιο πολυάριθμων στρατηγικών δυνάμει της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και σχεδίων δράσης και να επιδιωχθεί σε συντονισμό με τα κράτη μέλη·
27. στηρίζει την καινοτομία και την ψηφιοποίηση για την προώθηση ενός ενεργού, δυναμικού και οικονομικά βιώσιμου αγροτικού περιβάλλοντος· καλεί την Επιτροπή να αναπτύξει, εμπνεόμενη από τις πρωτοβουλίες για έξυπνες πόλεις και έξυπνα χωριά, ένα νέο μέσο για τη στήριξη επιχειρήσεων και νεοφυών επιχειρήσεων στις ηπειρωτικές και εξόχως απόκεντρες αγροτικές περιοχές και, ως εκ τούτου, του οικονομικού και παραγωγικού ιστού τους, προκειμένου να προετοιμαστεί το έδαφος για την ψηφιακή οικονομία στις αγροτικές περιοχές·
28. καλεί την Επιτροπή να στηρίξει τη χρηματοδότηση ανανεώσιμων πηγών ως μέρος της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του σχεδίου δράσης της ΕΕ για τη βιοοικονομία που μπορεί να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και μπορεί να συνδράμει στην οικονομική ανανέωση πολλών αγροτικών περιοχών· καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν την εισαγωγή εκπαιδευτικών ενοτήτων για τις δεξιότητες χρήσης υπολογιστή σε περιφέρειες όπου αυτές οι δεξιότητες δεν είναι ικανοποιητικού επιπέδου· τονίζει ότι οι τοπικές ομάδες δράσης έχουν συνεισφέρει σημαντικά στην ενίσχυση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ οικονομικών παραγόντων σε αγροτικές περιοχές, καθώς και στην υλοποίηση των πολιτικών γεωργικής ανάπτυξης·
29. υπενθυμίζει ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές πρέπει επίσης να επωφεληθούν από ένα σχέδιο δημόσιας υγείας, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι κάθε πολίτης στις περιοχές αυτές, ιδίως στις αγροτικές περιοχές, έχει πρόσβαση σε πόσιμο νερό·
30. υπογραμμίζει τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν οι πρωτοβουλίες τοπικής ανάπτυξης που εισηγούνται οι τοπικές κοινότητες για τη διατήρηση και την αποκατάσταση ζωντανών και ανθηρών τοπικών αγροτικών οικονομιών, καθώς και την ανάγκη διατήρησης επαρκούς επιπέδου χρηματοδότησης για την προσέγγιση LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale)· καλεί τα κράτη μέλη να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες του προγράμματος LEADER·

31. καλεί τις αρμόδιες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο να εξετάσουν το ενδεχόμενο εισαγωγής εκπαιδευτικών ενοτήτων ως μέρος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης με στόχο τη σφυρηλάτηση ή/και την ενίσχυση της σχέσης μεταξύ σπουδαστών σε αστικές περιοχές αφενός και δραστηριοτήτων και τρόπων ζωής σε μη αστικές περιοχές αφετέρου, προκειμένου να αυξηθεί η γνώση και η σύνδεση μεταξύ των μελλοντικών γενεών και των αγροτικών περιοχών·
32. τονίζει ότι η επένδυση σε αυτόν τον τομέα θα πρέπει να καταστεί προτεραιότητα για το ΕΓΤΑΑ·
33. τονίζει ότι η προώθηση των ευκαιριών κινητικότητας και δικτύωσης, καθώς και η υποστήριξη καινοτόμων μέτρων από μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ειδικευμένες τέχνες και επαγγέλματα, θεωρούνται βασικοί παράγοντες επιτυχίας για τις αγροτικές περιοχές·
34. επισημαίνει ότι ένα αποτελεσματικό σύστημα κινητικότητας αποτελεί μία από τις προϋποθέσεις για την περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, την εδαφική συνοχή και την ανάπτυξη του περιφερειακού δυναμικού· τονίζει ότι, ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να προβλεφθεί η απαραίτητη χρηματοδότηση για την ανάπτυξη και τη συντήρηση μεταφορικών συνδέσεων, οι οποίες θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τις παλαιότερες γενιές να παραμείνουν στις αγροτικές περιοχές για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και να προσελκύσουν νέους από αστικά κέντρα για να εργαστούν στην ύπαιθρο·
35. εκφράζει τη λύπη του διότι, για άλλη μια φορά, η συμφωνία για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) δεν είναι όσο φιλόδοξη χρειάζεται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της δημογραφικής αλλοίωσης· επικρίνει τις περικοπές στα δύο κύρια μέσα της Ένωσης που αποσκοπούν στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών στις ηπειρωτικές περιφέρειες και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές (ήτοι στην πολιτική συνοχής και στην ΚΓΠ)· εκφράζει τη λύπη του διότι η συμφωνία για το ΠΔΠ δεν είναι όσο φιλόδοξη χρειάζεται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της δημογραφικής αλλαγής·
36. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές είναι οι πρώτες που πλήττονται από περικοπές στη χρηματοδότηση προγραμμάτων όπως το πρόγραμμα ειδικών μέτρων λόγω του απομακρυσμένου και νησιωτικού χαρακτήρα ορισμένων περιφερειών·
37. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές αντιμετωπίζουν δυσκολίες λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα τους, της γεωγραφικής τους απόστασης και της έλλειψης προοπτικής για τους νέους τους, ενώ το άρθρο 349 ΣΛΕΕ θα πρέπει να τους δίνει τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν το συγκεκριμένο ζήτημα·
38. ζητεί ένα μείζον σχέδιο για τη διευκόλυνση των μεταβιβάσεων για όλες τις επιχειρήσεις, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους νέους να αποκτήσουν πρόσβαση στην απασχόληση, να δοθεί η δυνατότητα για επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και προκειμένου να παρέχεται επαρκής σύνταξη στους αποχωρούντες εργαζομένους· σημειώνει ότι τα μέτρα αυτά θα καταστήσουν την αγροτική οικονομία πιο ελκυστική, ξεκινώντας με τη γεωργία, και θα είναι επωφελή για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τις αγροτικές περιοχές στην Ευρώπη.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	1.12.2020						
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">38</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">7</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	38	-:	7	0:	0
+:	38						
-:	7						
0:	0						
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Cristian Ghinea, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropė, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez						
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Πέτρος Κόκκαλης, Ruža Tomašić						

ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

38	+
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Juozas Olekas, Pina Picierno
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Cristian Ghinea, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Ruža Tomašić, Veronika Vrecionová
EUL/NGL	Chris MacManus
NI	Dino Giarrusso
7	-
Greens/EFA	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropé, Sarah Wiener
EUL/NGL	Luke Ming Flanagan, Πέτρος Κόκκαλης
0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία της έγκρισης	16.3.2021
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+ : 39 - : 0 0 : 0
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	François Alfonsi, Mathilde Androuët, Pascal Arimont, Adrian-Dragoș Benea, Tom Berendsen, Erik Bergkvist, Stéphane Bijoux, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoș, Rosanna Conte, Andrea Cozzolino, Corina Crețu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Francesca Donato, Raffaele Fitto, Chiara Gemma, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Μανώλης Κεφαλογιάννης, Ondřej Knotek, Constanze Krehl, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Andželika Anna Możdżanowska, Niklas Nienaaß, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Tsvetelina Penkova, Caroline Roose, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom, Monika Vana
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Daniel Buda, Isabel Carvalhais

**ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

39	+
ECR	Raffaele Fitto, Andželika Anna Mozdżanowska
ID	Mathilde Androuët, Rosanna Conte, Francesca Donato, Alessandro Panza, André Rougé
NI	Chiara Gemma
PPE	Pascal Arimont, Tom Berendsen, Franc Bogovič, Daniel Buda, Christian Doleschal, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Μανώλης Κεφαλογιάννης, Andrey Novakov
Renew	Stéphane Bijoux, Vlad-Marius Botoș, Ondřej Knotek, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Erik Bergkvist, Isabel Carvalhais, Andrea Cozzolino, Corina Crețu, Constanze Krehl, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Tsvetelina Penkova
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Niklas Nienaß, Caroline Roose, Monika Vana

0	-

0	0

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων

+ : υπέρ

- : κατά

0 : αποχή